

succulenta

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING
VAN LIEFHEBBERS VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Matucana krahniiflora

Foto: P. Melis

ISSN 0039-4467

66ste JAARGANG
No. 7/8
JULI-AUGUSTUS 1987

Gymnocalycium kieslingii versus **G. alboareolatum**

J. LAMBERT Ir. A.I.Gx.

In 1980 verzamelde J. Piltz nabij Villa Sanagasta twee *Gymnocalycium*-species welke hij van zijn veldnummers P 220 en P 221 voorzag.

Daar de planten oppervlakkig nogal wat gelijkenis vertoonden, dacht hij eerst dat het om twee variëteiten van één en dezelfde soort ging. Nadien kwam hij echter tot de vaststelling dat de twee species onderling verschillende zaadtypen produceerden, nl. *Ovatisemineum* (Baldiana) in het geval van P 220 en *Microsemineum* (Mostiana) bij P 221. Terecht concludeerde hij dat hier twee goede, aparte soorten aanwezig waren (zie opmerking). In zijn veldnummerlijst van 1981 gebruikte hij de benaming *G. alboareolatum* (n.n.) onder P 220 en werd P 221 als *Gymnocalycium sp.* aangegeven. Later zou echter blijken, dat het net andersom was.

In 1983 verzamelde schrijver dezes te Anjullon, op 1350 meter hoogte, een *Gymnocalycium*-species welke het veldnummer JL 58 kreeg. Na vergelijking met de oorspronkelijke P 220-planten was er geen twijfel dat men hier met dezelfde soort te doen had. De vindplaatsen van P 220 en JL 58 liggen trouwens allebei in vergelijkbare biotopen van de Sierra de Velasco, wat een zeer aannemelijk verspreidingsgebied geeft.

Tenslotte kreeg ik in december 1983 van Omar Ferrari een paar plantjes mee, afkomstig van Villa Sanagasta, die behoorden tot de populatie waaruit W. Rausch zijn WR 716 verzameld had, en die Rausch zou beschrijven onder de naam *G. alboareolatum*. De beschrijving in kwestie liet echter wat op zich wachten en verscheen pas in oktober 1985 in dit tijdschrift. Kort erna publiceerde Omar Ferrari in november van hetzelfde jaar de beschrijving van *G. kieslingii*.

Doordat Rausch in zijn oorspronkelijke beschrijving het zaadtype echter foutief als *Ovatisemineum* had opgegeven, ontstond er bij velen heel wat twijfel, en meenden niet alleen een aantal liefhebbers, doch tevens bepaalde wetenschapsmensen, dat de twee onderhavige soorten wellicht synoniemen waren.

Inmiddels werd dit rechtgezet en mag men zonder meer stellen dat P 221, met Mostiana-zaadtype, tot *G. alboareolatum* behoort.

Wat nu P 220 en JL 58 betreft, dit zijn vertegenwoordigers van *G. kieslingii*. Echter niet van de typische vorm, welke afkomstig is van de Cuesta de Cebila en de Cuesta de Huaco, doch van de forma *castaneum* uit de omgeving van Villa Sanagasta.

De benaming "castaneum" is wel niet zo gelukkig gekozen, daar het verschil niet zozeer in de lichaamskleur (variabel naargelang de belichting) als wel in de karakteristieke bedoorning schuilt.

Aandachtige bestudering van de twee besproken soorten brengt trouwens, naast het zaadtype, ook nog een aantal andere verschilpunten aan het licht. Het feit dat ze oppervlakkig op elkaar lijken valt niet te verwonderen, daar ze sympatrisch in eenzelfde biotoop gedijen, waardoor ze zgn. "locotypes" ontwikkelen met convergentie-verschijnselen.

Daar ik het geluk had, enerzijds over importplanten van JL 58 en anderzijds over "topotypes" van *G. alboareolatum* te beschikken, acht ik het niet overbodig, hierna de gedetailleerde omschrijving van beide planten te laten volgen, die dan met de oorspronkelijke teksten vergeleken kunnen worden.

Gymnocalycium kieslingii fa. **castaneum** - JL 58.

Biotoop: Anjullon, 1350 m; zandachtige grond met veel stenen; begroeiing met niet al te dicht struikgewas (*Larrea spec.*) met enkele bomen. Sympatrische cactussoorten: *Trichocereus terscheckii*, *Gymnocalycium saglione*, *G. schickendantzii* en *Echinopsis fallax*.

G. kieslingii fa. *castaneum* bereikt totale afmetingen van 110 mm diameter en 100 mm hoogte, waarvan slechts 50 mm bovengronds (groeit dus half onder de grond.)

De wortel is een stevige penwortel. Het lichaam is grijsgroen tot bruingrijs, met doffe opperhuid, lichtjes berijpt. Men telt 11 rechte, afgeplatte ribben, gescheiden door middelmatig diepe verticale groeven, welke in het onderste gedeelte van de plant vervagen. Knobbels afgerond veelhoekig, van elkaar gescheiden door korte dwarsgroeven in accoladevorm; weinig uitstekende kinnen onder de areolen. Schedel afgeplat, weinig of niet met wol bedekt, niet bedoornd, soms wel min of meer door de jonge doornen overhangen. Areolen ovaal, 5x3 mm, met weinig wol(1), geelachtig wit, overgaand in vuilwit tot zwartachtig, en iets kaler wordend met de ouderdom. Doornen tangentieel tot half afstaand, recht tot lichtjes teruggebogen. De jonge doornen zijn lichtbruin met zwartachtige voet en een klein donker tipje, en worden daarna grijsachtig roze met zwartachtige voet en zeer korte bruine tip. Men telt 5 à 7 randoornen; middendoornen ontbreken.

Bloemen ingeplant nabij de schedel; hoogte 70 mm, diameter 60 mm. Pericarpellum 25 mm lang en 13 mm in doorsnede, donker grijsgroen, met afgeplatte ronde schubben, breed wit afgezoomd, met bruinachtig tipje. Buitenste bloembladeren spatelvormig met puntachtig uiteinde, wit met bruinachtig groene middenstreep aan de buitenkant en parelmoerachtig roze streep aan de binnenzijde. Overgangs- en binnenste bloembladeren lancetvormig, wit met een dunne, parelmoerachtig roze middenstreep. Karmijnrode keel. Meeldraden en helmknoppen lichtgeel. Stijl groenachtig wit, 12 mm lang en 2,5 mm dik; stempel wit, met 13 lobben van 4,5 mm lang. Vrucht donkergroen tot grijsgroen; schubben breed witgezoomd met een bruinachtig tipje.

Zaden van het Ovatisemineum (*Baldiana*) type, 1,2 mm in diameter, met sterk ontwikkelde arillushuid en breed, afgeplat, donker hilum.

Gymnocalycium alboareolatum (Topotype).

Lichaam grijsgroen tot roodbruin, diameter 50 mm, hoogte 25 mm; penwortel. Men telt 8 rechte tot licht bochtige ribben, van elkaar gescheiden door langsgroeven welke in het onderste gedeelte van de plant vervagen. Knobbels afgerond veelhoekig, met konische kinnen, gescheiden door diepe dwarsgroeven in accoladevorm. Schedel afgeplat, wollig, onbedoornd of met enkele jonge doornen. Areolen ovaal, 5x3 mm, met overvloedige witte wol. Doornen tangentieel, recht, lichtbruin in het jeugd stadium, overgaande naar grijsachtig roze met donkere tip; lengte tot 14 mm. Men telt 5 à 7 randoornen; middendoornen ontbreken.

Bloemen ingeplant nabij de schedel, hoogte 50 mm, diameter 45 mm. Pericarpellum 15 mm lang, olijfgroen tot grijsachtig, met halfronde, rozegezoomde schubben met tipje van dezelfde kleur. Buitenste bloembladeren rozeachtig wit met olijfgroene middenstreep. Overgangs- en binnenste bloembladeren wit met roze middenstreep. Alle bloembladeren lancetvormig met puntachtig uiteinde. Karmijnroze keel. Meeldraden wit, gedeeltelijk met een ietwat roze basis; helmknoppen roze; stuifmeel crème-geel. Stijl lichtgroen,

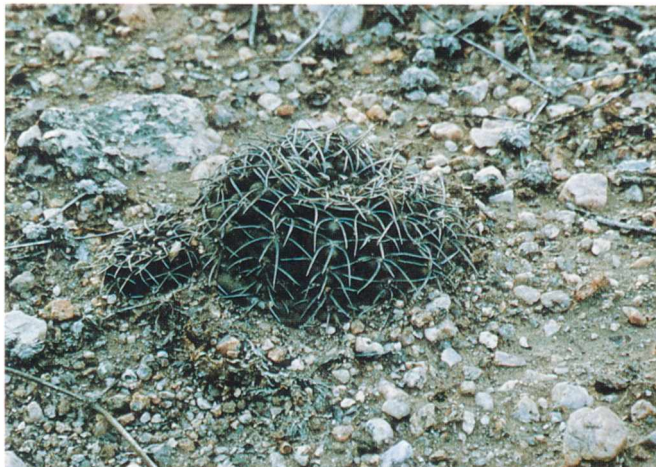

Biotoop te Anjullon,
groeiplaats van
Gymnocalycium kieslingii
fa. *castaneum*

(Foto: auteur)

Gymnocalycium
kieslingii (JL 169)
in de Cuesta de Huaco

(Foto: auteur)

Gymnocalycium kieslingii
fa. *castaneum* (P220)

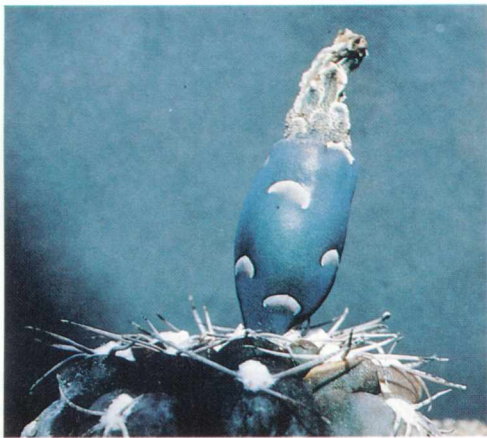
(Foto: R. Schmidt)

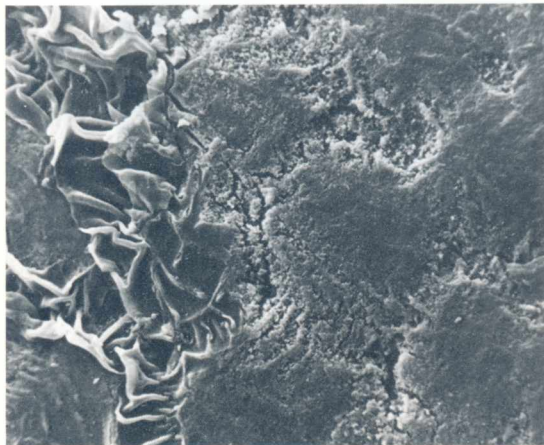
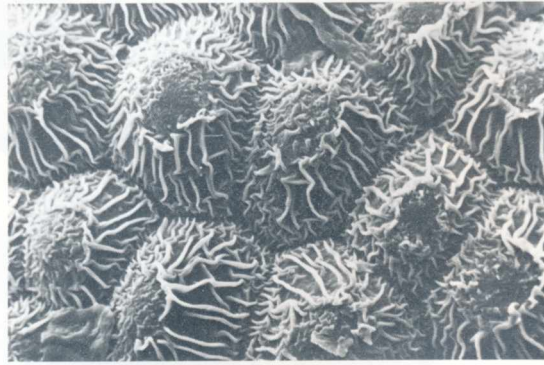
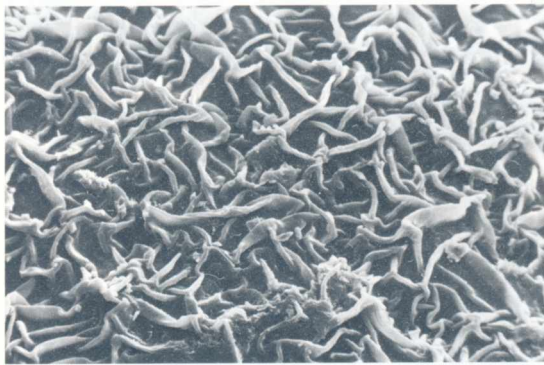
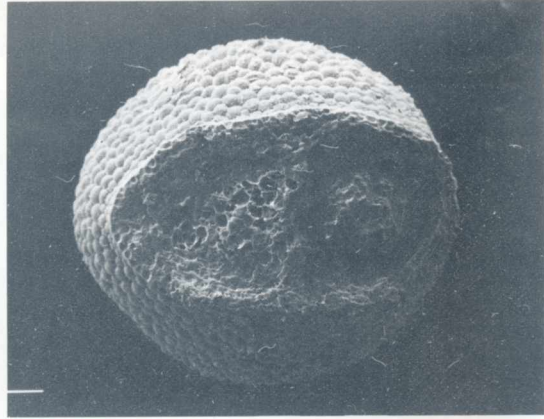
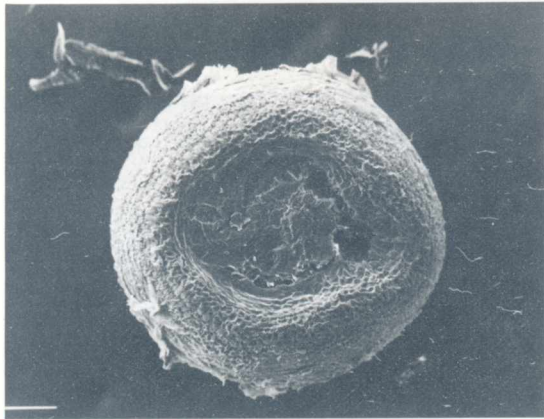
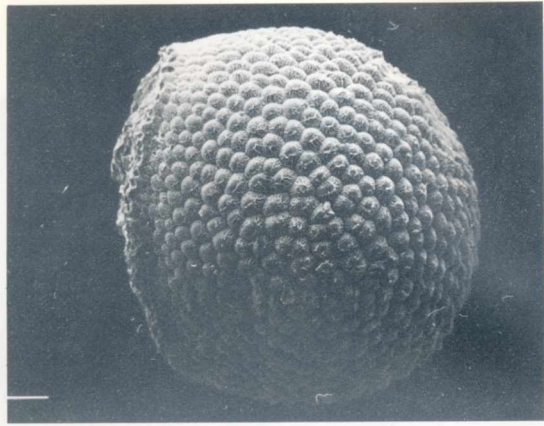
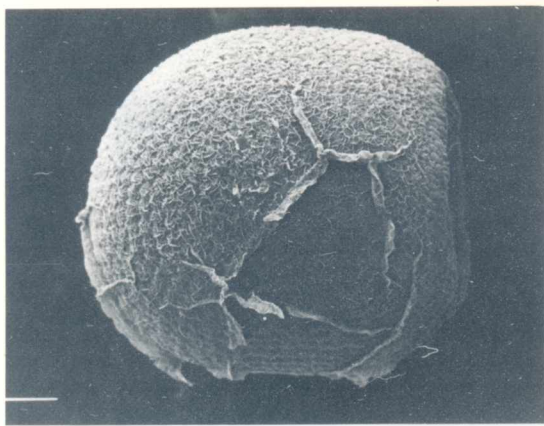
Pagina rechts:

Links: *Gymnocalycium kieslingii*
fa. *castaneum* (JL 58)

Rechts: *Gymnocalycium*
alboareolatum (topotype)

(Foto's: auteur)

REM-opnamen van de zaden van *Gymnocalycium kieslingii* fa. *castaneum* (P220), linker kolom, en *G. alboareolatum* (P221), rechter kolom.

Eerste rij: zijaanzicht (P.220, 60x; P221, 80x)

Tweede rij: hilumaanzicht (60x, resp. 80x)

Derde rij: testastructuur (640x beide)

Vierde rij: testa met gedeeltelijk de "arillus" van P220 (640x)

12 mm lang en 2 mm dik; stempel geelachtig wit, met 12 zeer korte (2 mm) lobben, onder de meeldraden blijvend.

Vrucht leiblauw, met halfronde roze schubben.

Zaden van het *Microsemineum* (*Mostiana*) type, 1,2x1,0 mm, met zwarte, wratachtige testa en nauw, schuin, licht convex hilum.

Ofschoon beide soorten op het eerste gezicht nogal wat gelijkenis vertonen, bestaan er, zoals reeds gezegd, een aantal duidelijke verschillen, waarvan we hierna de opmerkelijkste even opsommen:

	<i>Gymnocalycium kieslingii</i> fa. <i>castaneum</i>	<i>Gymnocalycium</i> <i>alboareolatum</i>
Doornen	grijsachtig roze met zwarte basis	zonder donkere basis
Pericarpellum	sterk afgeplatte, witgezoomde schubben	halfronde, roze schubben
Helmknoppen	lichtgeel	roze (na het verwijderen van het stuifmeel)
Stempellobben	normaal, 4 à 5 mm lang	zeer kort, 2 mm lang
Vrucht	donker tot grijsgroen; schubben met witte zoom en bruinachtig tipje	leiblauw; schubben roze met tipje van zelfde kleur
Zaden	Ovatisemineae (<i>Baldiana</i>)	Microsemineae (<i>Mostiana</i>)

Meer algemeen kan men nog stellen dat *G. kieslingii* fa. *castaneum* grotere afmetingen schijnt te bereiken en dat de bloem bij deze soort meer open gaat, waarbij de stempel in het midden zichtbaar wordt, terwijl hij bij *G. alboareolatum* onder de meeldraden verborgen blijft.

G. kieslingii is een typische vertegenwoordiger der *Ovatisemineae*, waarvan hij, samen met *G. uebelmannianum*, een der meest noordwestelijke soorten is.

G. alboareolatum daarentegen maakt deel uit van de *Microsemineae* en vertoont sterke affiniteiten met de *mazanense*-groep, waartegen hij trouwens geografisch aanleunt.

(1) De areolen blijken niet zo sterk met wol bedekt als in de oorspronkelijke beschrijving wordt onderstreept, doch dit kan mogelijk verschillen van de ene populatie tot de andere.

Literatuur

Ferrari, O. - 1985: *Gymnocalycium kieslingii*, a new species from La Rioja, Argentina. - *Cact. & Succ. JI. (U.S.)*, **57**, (6), 244-246.

Piltz, J. - 1981: Feldnummerliste - Verein der Kakteenfreunde Osnabrück.

Rausch, W. - 1985: *Gymnocalycium alboareolatum* sp. nov. - *Succulentia*, **64**, (10): 213-214.

Passendalestraat 84, B8698 Zonnebeke

Opmerking Ludwig Bercht:

Het artikel heeft de heer Piltz van mij vooraf ter inzage gekregen. Hij gaf het volgende commentaar: "In het jaar 1980 maakte Omar Ferrari mij opmerkzaam op een nieuwe *Gymno* met een zeer lange bloem uit de omgeving van Sanagasta. In zijn kas toonde hij mij enkele planten en sprak daarbij over twee variëteiten. Wij vonden later bij Sanagasta dicht bij elkaar twee plantengroepen, die op de groeiplaats qua uiterlijk niet of slechts nauwelijks te onderscheiden zijn. Pas in de cultuur thuis kwam naar voren dat het niet om twee variëteiten van een soort ging zoals Ferrari dacht, maar dat het twee totaal verschillende verwantschapsgroepen betrof".

Men kan veronderstellen dat de door Ferrari als *G. kieslingii* forma *alboareolatum* beschreven planten inderdaad overeenkomen met *G. alboareolatum*, waarbij Ferrari geen acht heeft geslagen op de zaadvorm, waaruit hij had kunnen concluderen dat het hier een andere soort betrof.

Nelia meyeri

Mesembryanthemaceae (LVI)

FRANS NOLTEE en ARIE DE GRAAF

86. *Nelia* Schwantes

(zo genoemd ter ere van Prof. G.C. Nel)

Het geslacht *Nelia* werd omstreeks 1928 ontdekt door G. Meyer en behoort daardoor tot de, wat men noemt 'nieuwere' geslachten. U moet bij dit 'nieuwere' wel bedenken dat het oorspronkelijke geslacht *Mesembryanthemum* reeds in 1753 door Linnaeus werd ingesteld. Dit geslacht omvatte op een zeker moment zóveel soorten, die qua vorm sterk van elkaar verschilden, dat Haworth in 1821 het geslacht opdeelde in een aantal secties en afzonderlijke geslachten. Precies 100 jaar later was het dr. N.E. Brown die het geslacht, aan de hand van de kenmerken van de vruchten, verdeelde in secties en geslachten. Weer later waren het prof.dr. G. Schwantes en prof. K. Dinter die de secties begonnen onder te verdelen in geslachten. Ook dr. H.M. Louisa Bolus droeg haar steentje bij door nog weer nieuwe geslachten op te richten, dikwijls aan de hand van zeer minieme onderlinge verschillen. De weegschaal sloeg door naar de andere kant. Door de enorme hoeveelheid geslachten was (en is nóg!) door de bomen het bos niet meer te zien. Door nadere studie is een aantal van de geslachten overbodig geworden en daardoor met andere samengevoegd.

Dit speelde zich allemaal af omstreeks 1925. Het geslacht *Nelia* werd later opgesteld en heeft dus niet behoord tot het oude geslacht *Mesembryanthemum*.

Het kleine geslacht *Nelia*, met slechts 4 soorten, bestaat uit planten die door spruiten aan de basis flinke zoden kunnen vormen. De kruisgewijs tegenover gestelde bladeren zijn langwerpige en min of meer rond in doorsnee met een afgeplatte bovenzijde. De bladeren zijn tamelijk hard en glad. De planten hebben wel wat weg van sommige soorten uit het geslacht *Argyrodema*. De bloemen worden gedragen door een korte bloemsteel die direct onder de bloem voorzien is van twee dikke schutbladeren.

Het verspreidingsgebied van deze planten ligt in een kleine streek langs de westkust van de Kaapprovincie, dicht bij de grens met Namibië. Uit de ligging van het groeigebied volgt dat het in de cultuur niet zulke gemakkelijke planten zijn. De jaarlijkse regenval ter plaatse is gering en valt in de winter. Er is hieruit af te leiden dat zij bij ons in de zomer groeien en dat zij slechts een enkele keer per seizoen - en dan in een flinke hoeveelheid - water verlangen. Liefst via de onderzijde van de pot, zodat de planten zelf niet nat worden.

De bloeitijd valt bij ons in mei-juni (soms ook in oktober-november); gemakkelijke bloeiers zijn het evenwel niet. Het bijzondere van de bloemen, althans ten opzichte van andere Mesems, is dat zij dag en nacht geopend zijn en dat gedurende enkele weken. Er zijn 4 soorten en 1 variëteit beschreven, namelijk *N. meyeri* met witachtig-gele bloemen; *N. meyeri* var. *longipetala* met zachtroze bloemen; *N. pillansii*, de bekendste, met witachtige bloemkleur; *N. robusta*, bloemkleur onbekend, waarschijnlijk bleekgeel en *N. schlechteri* met witte bloemen.

(wordt vervolgd)

Rotterdamseweg 88, 3332 AK Zwijndrecht

Finlandplein 5, 3244 AE Nieuwe Tonge

* *
*

Op bezoek bij....Jaap van Dulken

NICO UITTENBROEK

Nu pas realiseer ik me hoe lang ik de liefhebber waar dit verhaal over gaat, al over het bedrijf van m'n werkgever (Edelman) heb zien wandelen. Een praatje bij hem thuis is dan ook een stap terug in de tijd. Jacob van Dulken, want over deze rasliefhebber gaat het, of Ome Jaap zoals hij door iedereen genoemd wordt, werd in april 1906 geboren, dus nu al meer dan 80 jaar terug. Hij groeide op in Gouda en leerde na de lagere school het bakkersvak bij een zwager. 53 jaar lang stak hij al z'n energie in de nachtelijke uren in de zaak om in 1971 met pensioen te gaan en zich meer met z'n plantenhobby bezig te gaan houden.

Hét cactusvirus kreeg hij vlak na z'n trouwen al. Ome Jaap werd plotseling slechthorend, z'n leven veranderde er drastisch door en hij dreigde zelfs in een isolement te geraken. Ook ging hij kontakten uit de weg. Om niet in een groot gat te vallen zocht hij naar een passende hobby om daar z'n spaarzame vrije tijd in door te brengen.

De heer
Van Dulken
in zijn kas

Bij die keuze was zelfs een plant behulpzaam door te gaan bloeien; dit bleek later een *Echinopsis* te zijn. Zowel Ome Jaap als z'n vrouw waren weg van deze schoonheid. De daarop volgende marktdagen, die toen nog tot 10 uur 's avonds duurden werden dan ook wekelijks bezocht en ze kochten daar bij de bloemenhandel die wat cactussen had staan nieuwe aanwinsten. Deze belandden eerst in een kamerkasje om later naar een platte bak te verhuizen.

In 1932 verlieten ze de binnenstad om zich aan de Venteweg 200 te vestigen waar ze nu nog wonen. Direct na de verhuizing liet Ome Jaap een kasje van 3 bij 2 m bouwen voor de prijs van 75 gulden. De Van Dulckens waren regelmatige bezoekers van de jaarlijkse Rotterdamse voorjaarstentoonstelling "De prima Vera". Bij de stand van kweker Mantel uit Aalsmeer kochten zij cactussen en hier was het dat Ome Jaap een catalogus vond met een advertentie van *Succulenta* erin. In september 1933 is hij lid geworden om in 1983, dus 50 jaar later, gehuldigd te worden voor dit jubileum.

De planten werden met veel zorg omringd; ze kregen veel aandacht en liefde. Dit waren voor hem zeer fijne momenten, hij vond er zichzelf terug na zo'n tegenslag die de doofheid met zich meebracht.

Later toen het nachtwerk hem wel eens tegenzat ging hij bij thuiskomst de kas in en kreeg daar zo'n oppepper van door al de rust die de planten uitstraalden dat hij daarna weer kracht had om verder te gaan. Dit was toch altijd beter dan een pil van de dokter, merkte hij lachend op. In de beginjaren was het verzamelen van planten en het in leven houden ervan toch niet zonder problemen. Het geëxperimenteer met grondmengsels en verwarmingsmethoden was dan ook niet van de lucht.

Ome Jaap stookte in de wintermaanden de kas warm met een kolenkachel, overdag coke en 's nachts eierkolen. Moeder de vrouw had haar mantel bij het bed hangen om dan 's nachts als haar man in de bakkerij werkte altijd een keer te gaan kijken of alles goed ging.

De oorlog kwam; in de winter verhuisden de planten naar de huiskamer want de extra bonnen die sommige hobbyïsten kregen voor kolen werden voor de huiskamer gebruikt of weggegeven aan de bureu. Gelukkig kwam hieraan na 5 jaar een eind en konden ook de contacten weer gelegd worden.

Ook Jaaps kameraad op cactusgebied, wijlen de heer Jan Edelman, zag z'n handel, die uit een hobby was ontstaan enkele jaren voor Ome Jaap ermee begon, uitgroeien tot wereldformaat en menig zondagochtendje werd er in de kassen doorgebracht. Ook *Succulenta* zag na al die magere jaren de zon weer schijnen.

In die beginjaren verklaarde men Ome Jaap wel voor gek, want de mensen vonden het maar raar dat hij tussen cactussen stond te rommelen. Daarbij moet men bedenken dat een cactus voor de oorlog ook al zo'n 50 cent kostte, maar zij versleten ze voor waardeloos.

Later, toen ze er achter kwamen dat ze wat waard waren, kwamen ze in zijn kasje kijken en waren natuurlijk nieuwsgierig voor hoeveel waarde hier wel zou staan.

Ontzettend veel contacten had Ome Jaap met Duitse en Belgische cactusvrienden om over de ontelbare Nederlandse maar te zwijgen. Ook ruilde hij planten met een Franse liefhebber; dit deed hij via de post in een citroenraspbu die hij uit de bakkerij meenam. Zo ruilde hij eens planten voor 40 variëteiten van *Mammillaria centricirra*.

Ome Jaap is een bekend *Mammillaria*-verzamelaar geweest. In het begin

verzamelde hij op cactusgebied van alles maar daarnaast was hij in die tijd ook een verdienstelijk lid van de damclub en leerde daar het schuiven met stenen. Door ruimtegebrek leerde hij ook schuiven in de kas. Het begon met *Gymnocalycium*, maar die waren hem uiteindelijk toch te eentonig. Zo belandde hij bij *Mammillaria*, want die hadden volgens hem een mooiere beooring.

Nu laat hij de specialisatie over aan anderen en geniet van alle soorten die hij altijd al mooi vond.

Een kijkje in de kas laat dan ook de aanwezigheid zien van andere soorten dan alleen maar *Mammillaria*'s. Enkele dominante planten springen er wel heel erg uit zoals een *Echinocactus grusonii* die hij gezaaid heeft in 1933, een *Cephalocereus senilis* van bijna 2 meter die gezaaid werd in 1947 en een *Mammillaria geminispina* gezaaid in 1936, die als 20-jarige plant overging in cristaatvorm.

Zaaien, wat hij tot het belangrijkste van de hobby rekent, werd veelvuldig gedaan. Dat gaf ook weer materiaal om te ruilen of om kado te doen, want niemand verliet Ome Jaaps kas zonder plantje. Zo bezochten honderden liefhebbers z'n kas, niemand kwam tevergeefs en altijd pruttelde de koffiepot. Na z'n pensionering in 1971 kreeg Ome Jaap het erg druk met zijn hobby. Tot 3 maal in de week kwam hij onze bedrijven in Waddinxveen en Reeuwijk bezoeken met liefhebbers die dan weer met nieuwe aanwinsten huiswaarts keerden. Dit is overigens voor hen de enige manier om de bedrijven van Edelman te mogen bezichtigen.

1974 werd een uitzonderlijk druk jaar; zijn veel te kleine kas werd vernieuwd tot een grotere en enkele liefhebbers uit de omgeving wilden een afdeling oprichten. Hieraan wilde Ome Jaap graag zijn medewerking geven zodat de Goudse afdeling in september 1974 het levenslicht aanschouwde. Hij hoopt er nog vele jaren van te kunnen genieten.

Zijn bereidwilligheid om steeds weer zijn verzameling te mogen slopen voor tentoonstellingswerk en het altijd aanwezig zijn op onze bijeenkomsten en andere activiteiten verraadt dat het met de liefde voor de vereniging wel goed zit. Ook het jaarlijks verzamelen en aftellen van de porties zaad voor de afdeling wordt vol enthousiasme gedaan.

De afdeling prijst zich gelukkig zo'n man in haar midden te hebben, eentje met liefde voor z'n hobby, één die er steeds over wil praten met anderen, ook één die altijd thuis is voor iemand met vragen. Deze hobby die hem zoveel zin in het leven gaf had hij dan ook voor geen goud willen missen. Tot ziens Ome Jaap.

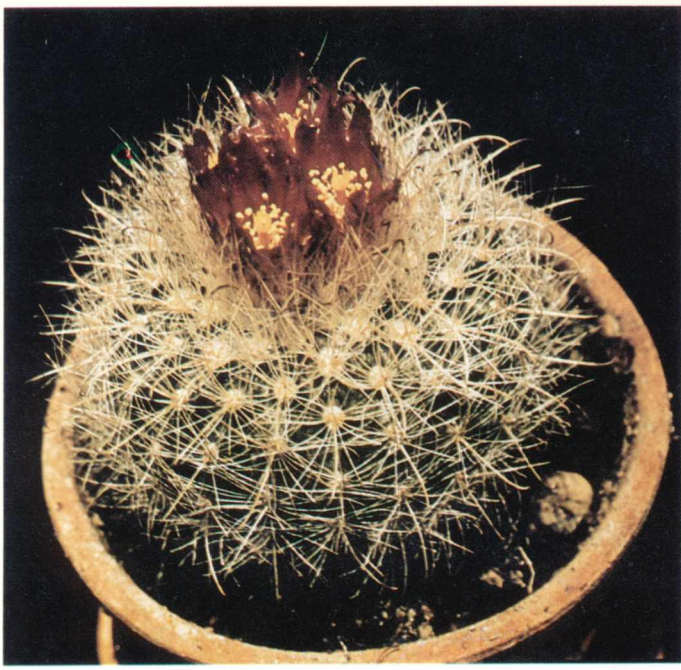
Dorus Rijkersstraat 15, 2811 XM Reeuwijk

*
* *

Parodia schuetziana Jajó

ERIC PIENS

Toen ik in de lente van 1984 reageerde op een kleine advertentie in K.u.a.S., bleek mijn toekomstige correspondentievriend, woonachtig in Praag, een gevorderd liefhebber van *Parodia*'s te zijn. Ik had een door-de-weekse verzameling met voorkeur voor *Notocactus* en *Parodia*; door de intensieve briefwisseling met mijn Tsjechoslowaakse vriend ben ik ook een beetje op de specialisatietoer gegaan. Ons beider manier van bestudering van de literatuur was gelijkgericht; belangrijk vonden we beiden de originele

Parodia schuetziana, rechts een recente opname uit Tsjecho-Slowakije, links een afbeelding naar een verkleurde dia uit 1954.

nieuwbeschrijvingen met de bijbehorende Latijnse diagnoses. Het verzamelen hiervan vergt heel wat tijd en zoekwerk. Wat voor elk van ons voordien onvindbaar was vanwege de staats- (en regiem)grenzen is nu heel wat gemakkelijker geworden.

Onlangs kwam een verrassing. De nieuwbeschrijving van *Parodia schuetziana* Jajo, gepubliceerd in 1947 in het tijdschrift Zpravy (met als ondertitel Ceskoslovenske Kaktusarske Spolecnosti) was voor zover ik wist hier in 't westen onbekend. De diagnose werd gemaakt door de Brünn'se schilder en cactusliefhebber Bedrich Jajó. Het tijdschrift, dat meer een mededelingenblad was, had maar een kleine oplage en hield een jaar later op te verschijnen. Om totaal onbekende redenen werd het bestaan ervan vergeten. In maart 1977 ontdekten enkele Tsjechische liefhebbers dit vergeten tijdschrift. Nu, bijna 40 jaar na de eerste publicatie schreef mijn Praagse vriend: "Het lijkt absurd, maar eerst enkele weken geleden kwam ik na heel wat navraag en zoeken in het bezit van een kopie van het origineel". Ten einde raad - geen liefhebber of verenigingsbibliotheek die het tijdschrift bezit - had mijn correspondentievriend de gerenommeerde cactuskenner Dr. Bohumil Schütz, naar wie de soort was vernoemd, aangeschreven. Schütz, ondertussen 84 jaar oud en woonachtig in Brno, kon aan zijn verzoek voldoen. Ik ontving een kopie van mijn vriend en naar hij mij verzekerde zou ik de eerste in het westen zijn die deze "schat" in handen kreeg.

Vandaar dat ik, veertig jaar na uitgave, deze beschrijving gaarne aan u presenteer. Bijna in analogie met die andere Tsjech (A.V. Frič) die ook - 80 jaar later - een plant (*Astrophytum asterias*) terugbracht naar het toen nog niet gescheiden Europa, zo is opnieuw iemand uit het "oosten" die de liefhebbers de diagnose van deze *Parodia* brengt.

"Succulenta" is het verenigingsorgaan van de Nederlands-Belgische vereniging van cactussen en andere vetplanten "Succulenta".

BESTUUR

Voorzitter: H. Masman, Zunaweg 10, 7466 PR Zuna. Tel.: 05480-13466.
 Vice-voorzitter: M. de Bekker, Kraayeven 1, 5386 LH Geffen. Tel.: 04102-1964.
 Secretaris: P. Melis, Korenbloemstraat 13, 5409 AX Odiliapeel. Tel.: 04132-72911.
 Penningmeester: J. Vrenken, Elandstraat 1, 5408 XC Volkel. Tel.: 04132-72917. Giro-rek.: 680596 t.n.v. Succulenta te Volkel, resp. bankrek. 55.32.38.981 bij Algemene Bank Nederland t.n.v. Succulenta te Volkel.
 Voor België: rek.nr. 000-11.41.809-22 van de Belgische postgirodiens t.n.v. Succulenta te Volkel.
 Alg. Bestuurslid: Mevr. B. Stortenbeek, Beatrixlaan 1a, 6721 EH Bennekom. Tel.: 08389-17088.
 Alg. Bestuurslid: W. Aalsemgeest, Stadhouderslaan 3, 3417 TT Montfoort. Tel.: 03484-1083.
 Alg. Bestuurslid: M.J. van Eijdsen, Postbus 584, 7900 AN Hoogeveen. Tel.: 05280-65705.

LEDENADMINISTRATIE

Administrateur: M.J. van Eijdsen, Postbus 584, 7900 AN Hoogeveen. Tel.: 05280-65705. Inlichtingen over en aanmelding van lidmaatschap. Het lidmaatschap kost voor leden in Nederland f 35,-, voor leden in België Bfrs. 625 en voor elders wonende leden f 45,-. Inschrijfgeld voor nieuwe leden f 7,50/Bfrs. 135.

LOSSE NUMMERS

Prijs f 5,-. Aan te vragen voor het lopende jaar bij de ledenadministratie, overige jaren bij de secretaris.

MAANDBLAD

Hoofdredacteur: C.A.L. Bercht, Mauritschhof 124, 3481 VN Harmelen. Tel.: 03483-2300.
 1e Redacteur: Th.M.W. Neutelings, Galmeidijk 49, 4706 KL Roosendaal. Tel.: 01650-36081.
 Foto-redacteur: F.K.A. Noltee, Rotterdamseweg 88, 3332 AK Zwijndrecht. Tel.: 078-124200.
 Redactieraad: H. en R. van Donkelaar, A. Pullen, H. Ruinaard, A. v. Uijen en B. Zonneveld.
 Verenigingsnieuws: P. Melis. Sluitingsdatum 15e van de maand vóór verschijnen.
 Vraag en Aanbod en Advertenties: M. de Bekker, Kraayeven 1, 5386 LH Geffen. Tel.: 04102-1964. Sluitingsdatum: 15e van de maand vóór verschijnen.

ADVERTENTIETARIEVEN:

1/16 pag. f 30,-; 1/8 pag. f 55,-; 1/4 pag. f 85,-; 1/2 pag. f 140,-; 1 pag. f 240,-.
 Kortingen op aanvraag.

ANDERE BELANGRIJKE ADRESSEN

Buiningfonds: Voor informatie over en verkoop van het Discoboen en "Wat Betekent die Naam". M. Jamin, Jan Oomsstraat 6, 5324 BB Ammerzoden. Tel. 04199-3856.
 Het boek Discocactus door A.F.H. Buining. Omvat 224 pag., 60 kleurenfoto's en 84 z/w foto's. Nog slechts voorradig in Engels en Duits. Prijs op aanvraag.
 Het boek "Wat Betekent die Naam". Verklarend woordenboek van nagenoeg alle voorkomende Latijnse cactus- en vetplantennamen. Prijs f 12,50 + f 3,- verzendkosten per stuk.
 Bestellen door overschrijven van het juiste bedrag op girorek. 2845908 t.n.v. Succulenta Buiningfonds te Ammerzoden onder vermelding van het gewenste artikel.
 Clichéfond: J.A. Schraets, Tegelseweg 131, 5912 BD Venlo.
 Diatheek: H.M.S. Mevissen, Dinantstraat 13, 4826 LH Breda. Tel.: 076-875076.
 Ruilen zonder Huilen: Mevr. E. van Die-van Wijnen, Molenweg 56, 6741 KM Lunteren. Tel.: 08388-3579.
 Bibliotheek: J. Magnin, Ooievaarstraat 13, 3291 XK Strijen. Katalogus à f 1,50 te bestellen op girorek. 13.45.616 t.n.v. J. Magnin.

DER KAKTEENLADEN

Verzendhandel

*hobbybenodigdheden
boeken*

WIJ BIEDEN AAN:

- een grote sortering hulpmiddelen voor de succulentenzorging;
- veel boeken over cactussen en andere vetplanten;
- zeer interessante antiquarische boeken en tijdschriften over cactussen en andere succulenten.

Vraag naar onze gratis catalogus

Jörg Köpper

Lockfinke 7

D-5600 Wuppertal 1

W-Duitsland

VERKOOP VERENIGINGSARTIKELEN

1. Handleiding voor het verzorgen en kweken van cactussen en andere succulenten, 3e druk 1986. Prijs f 6,- per stuk.
2. Bewaarbanden voor het tijdschrift. Een jaargang per band. Prijs f 16,- per stuk incl. portokosten.
3. Verenigingsspelden in broche-vorm of als steekspeld. Prijs f 4,- per stuk.
4. Ansichtkaarten met afbeeldingen van Succulenten. Prijs per set van 10 kaarten f 2,50.
5. Propaganda-folders.

Bij afname van grotere hoeveelheden gelden kortingen.

Informatie en bestellen bij: Mevr. B. Stortenbeek, Beatrixlaan 1a, 6721 EH Bennekom. Tel.: 08389-17088 of door overschrijven van het juiste bedrag op girorek. 3742400 t.n.v. Succulenta afd. verkoop te Bennekom onder vermelding van het gewenste artikel.

EVENEMENTEN

- 6 t/m 9 augustus : Conferentie en Show van de "British Cactus And Succulent Society" in Manchester. Info: in het januarinummer.
- 22 augustus : Ruilbeurs van de afd. West-brabant. Info in het meinummer en bij J. Koevoets, tel. 01653-4548.
- 29 augustus : Ruilbeurs van de afd. Utrecht. Info in het aprilnummer en bij W. Alsemgeest, tel. 03408-1083.
- 29 augustus : Ruilbeurs van het Oosten in de "Hanzehof" te Zutphen. Info in het meinr. en bij C. Wonnink, tel. 05750-24036.
- 5 september : Internationale Cactus- en Vetplantenbeurs afd. Nijmegen. Info in het juninr. en bij J.M. Reijnen, tel. 08860-71932 of 08850-21604.
- 5 en 6 sept. : Opendeurdagen van 9.00 tot 19.00 uur bij Kwekerij J. Gielis, Pappotstraat 49, B-3180 Westerlo-Tongerloo.
- 12 september : Ruilbeurs van de afdeling Eindhoven. Info in dit nr. en bij Mevr. v.d. Ven-v. Gerwen, tel. 04905-1207.
- 11 t/m 20 sept. : Spanjereis. Info in het februarinummer en bij W. Sterk, tel. 04920-23903.
- 19 en 20 september : Beurs van de afd. Amsterdam. Info in dit nr. en bij J.P. Betlem, tel. 020-790738.
- 19 en 20 sept. : Hortusdagen te Haaren in Groningen.
- 19 en 20 sept. : Grote cactus en vetplanten tentoonstelling bij Eduard van Hoofstadt, Kasteellei 111 te Wijnegem, België.
- 18, 19 en 20 sept. : Show in de veilinghallen te Eelde.
- 27 sept. : Internationale Succulentenbeurs Leuchtenbergia. Info in het meinummer.
- 3 oktober : Grote Cactussen- en Vetplantenbeurs in de "Sprookjeshof" in Zuidlaren. Info in het juninr. en bij P. van Veen, tel. 05940-2166.
- 7 november : Algemene Najaarsvergadering.
- 4 juni 1988 : Ruilbeurs afd. Tilburg.
- 18 t/m 23 juli 1988 : Aloe 88. Info in het aprilnummer en bij Kees Boele, tel. 05920-40359.

E X O T I C A

Europa's grootste aanbod van CAUDEX planten:
Adenium, Brachystelma, Trichocaulon, Dioscorea,
Euphorbia, Pachypodium, Pelargonium, etc.

en vele andere botanische rariteiten.

Plantenlijst op aanvraag.

Onze kas bevindt zich op **30 km van ROERMOND** en is geopend van april tot dec. elke zaterdag 9.00-16.00 uur.

ERNST SPECKS, Am Kloster 8, D-5140 Erkelenz-Golkrath, BRD
Tel.: 02431-73956, maandag - zaterdag 9.00-12.00 uur.

AFDELINGSNIEUWS

Afd. Arnhem:

- 20 augustus : Zomeravondbijeenkoms t.h.v. de heer B. Tanzer, Brinkstraat 50, Bennekom.
10 september : Voordracht van de heer Groen van het I.V.T. over zijn reis naar Zuid-Afrika.
Plaats: Zaal van de speeltuinvereniging "Tuindorp" achter het pand Floralaan 18 in Wageningen. Aanvang: 20.00 uur.

Afd. Delfzijl:

- 3 september : Inleiding door dhr. Kruiter. Plant van de maand tevens verloting: Van Dijk.

Afd. Dordrecht:

- 2 september : Planten van de maand: Lithops en Gymnocalycium. Dia-avond van de leden.

Afd. Eindhoven:

- 3 augustus : Kasje kijken bij diverse leden.
7 september : Dhr. L. v.d. Hoeven met een van zijn reisverhalen.
Plaats: Gemeenschapshuis "De Schalm", O.L. Vrouwendijk 31, Meerveldhoven, Veldhoven. Aanvang: 20.00 uur.

Afd. Flevozoom:

- 31 augustus : Onderlinge ruil- en verkoopbeurs. Zaaïwedstrijd (planten meebrengen) en thema-avond.
Plaats: Groen van Prinstererschool, Verkeersweg 51, Harderwijk. Aanvang: 20.00 uur.

CACTUSSEN - SUCCULENTEN KWEKERIJ

A.N. BULTHUIS

3945 BC Cothen - Groenewoudseweg 14
tel. 03436 - 1267

Geopend maandag - zaterdag

Bijzondere botanische planten, speciaal
cactussen en andere Succulenten.

KWEKERIJ PIETERS, Hamweg 6,
9623 PB Lageland (tussen Groningen
en Slochteren). Tel.: 05981-204.

**Geopend: donderdag, vrijdag en
zaterdag van 9-18 uur.**

Veel is er te zien in onze geheel vernieuwde tuin en showkas

KOM OOK EENS KIJKEN!!!

Gedurende de maanden juni, juli en augustus geven wij op vertoon van deze advertentie een éénmalige korting van 20% op ALLE planten.

Ons sortiment bevat meer dan 5000 soorten cactussen, vetplanten, epiphyten, alpenplanten en vele bijzondere kamer-, kas- en tuinplanten.

Wij zorgden voor een sfeervolle en educatieve presentatie en geven U deskundig advies.

WIJ ONTVINGEN RECENT EEN AANTAL NIEUWE SOORTEN OP Velerlei gebied

U BENT VAN HARTE WELKOM

BLOEMEN- EN PLANTENTUIN FAM. VAN DONKELAAR

Laantje 1

Werkendam

Tel. 01835-1430

Afd. Groningen:

17 september : Lezing door dhr. Donkelaar over Asclepiadaceae.
Plaats: Bovenzaal van de Hortus te Haren. Aanvang: 19.30 uur.

Afd. Hoogeveen:

2 september : Kasbezoek bij B. Riemersma in Assen.

Afd. Nijmegen:

25 augustus : Voorbereiding cactusmarkt. Plant van de maand: Astrophytum.
8 september : Evaluatie cactusmarkt. Plant van de maand: Lobivia.

Afd. IJsselstreek:

25 september : Lezing door dhr. Beukelaers over vactussen en vetplanten de vier jaargetijden door.
Plaats: DKW gebouw te Zutphen.

Afd. Zuid-Limburg:

1 september : Dialezing door ons lid dhr. L'Ortye over zijn Gymnocalyciums, tevens loterij.
Plaats: Gemeenschapshuis, Hoofdstraat 12, Schimmert. Aanvang: 19.30 uur.

PLANTENBEURS AFD. AMSTERDAM

De kring Amsterdam organiseert op 19 en 20 september a.s. een beurs in de Hortus Botanicus van de Gemeentelijke Universiteit aan de Plantage Middenlaan in Amsterdam.

Aanmelden en inlichtingen bij de secretaris van de afd. Amsterdam, J.P. Betlem, tel.: 020-790738.

OPROEP

Heeft u vragen betreffende de hobby?

Schrijf ze op een briefkaart en stuur deze aan de hoofdredacteur; C.A.L. Bercht, Mauritshof 124, 3481 VN Harmelen.

BLADKAKTUS

Binnenlandse en buitenlandse boeken steeds voorradig.
Wij bestellen graag voor U.

Vraag onze Bladkactus, een lijst met succulente literatuur aan.

NATUUR & BOEK Bankastr. 10
2585 EN 's-Gravenhage
tel. 070-505648

NEU! NEU! NEU!

Das Ergebnis eines Lebens für die Mammillarien und 28 Jahre intensiver Feldarbeit.

WERNER REPPENHAGEN

Die Gattung Mammillaria nach dem heutigen Stand meines Wissens, '87

Das neueste System zur Einteilung der Gattung Mammillaria 66 Neubeschreibungen, zahlreiche Emendierungen und Umkombinationen, 68 Farbbilder, 172 REM-Aufnahmen, 223 Seiten, Leinen-einband.

AfM-Mitglieder	DM 49,50
Nichtmitglieder	DM 59,00

jew. zuzügl. Porto und Verpackung DM 4,40

Bestellungen durch Einzahlung auf das Konto des AfM Nr. 30 000 - 669 (BLZ 590 100 66) beim Postscheckamt Saarbrücken oder internationale Postanweisung an Herrn Gerhard Simon, Postfach 1437, D-7770 Überlingen mit dem Hinweis "Reppenhagen", Bezahlung unbedingt in DM erforderlich.

HOVENS cactuskwekerij

Markt 10, 5973 NR LOTTUM/NL.
Tel. 04763-1693

PHYLLOCACTUSSEN
meer dan 250 soorten!

Een sortimentslijst wordt u op aanvraag toegestuurd.

Geopend: van dinsdag t/m zaterdag
van 09.00 tot 12.00 en
van 13.00 tot 18.00 uur.

CACTUSBEURS TE VELDHOVEN-OERLE

De afdeling Eindhoven organiseert een ruil- en verkoopbeurs op zaterdag 12 september 1987 in zaal "De Kers", Oude Kerkstraat 11 te Oerle, Gemeente Veldhoven.

Liefhebbers die planten willen verkopen, kunnen plaatsen reserveren à f 3,50 m².

De beurs is om 10.00 uur open voor bezoekers en sluit om 16.00 uur. **DE TOEGANG IS GRATIS!!!**

Voor liefhebbers die tafel(s) hebben gereserveerd is de zaal open om 09.00 uur. Voor auto's is ruime parkeergelegenheid aanwezig.

Voor inlichtingen en reserveringen:

Mevr. van de Ven-van Gerwen, St. Janstraat 51, 5507 NB Oerle, tel. 04905-1207.

SUCULENTENBEURS EN TENTOONSTELLING AFD. HAARLEM

Wat was het een grandioos succes: Het weekend van 2 en 3 mei. Ons 10-jarig jubileum is op gepaste wijze gevierd. Waar je als organisatoren alleen maar op durft te hopen, is werkelijkheid geworden. Alle factoren die op een dergelijk weekendgebeuren invloed konden hebben, werkten positief samen. Wederom kwamen de mensen met hun planten soms van zeer ver: Beilen, Brakel, Ruurlo en Hellevoetsluis. Het was erg plezierig om na een onderbreking van een jaar weer op de oude stek in de Stadskwekstuin te kunnen terugkeren. De geheel vernieuwde kassen en loodsen boden een ideale gelegenheid voor een kleine maar gezellige beurs. Aan het einde van de zondagmiddag waren er tevreden gezichten te zien. Door de geweldige opkomst van het publiek werden de onvolkomenheden in de organisatie snel vergeten. Alle medewerkers en deelnemers bedankt en tot volgend jaar.

H.J. Bertram, Zomervaart 46, 2033 DA Haarlem.

FRANK SÜPLIE,

Weg langs het Kerkhof 1, (nabij Kapel i/h Zand), 6045 AN Roermond, tel. 04750-19389.

geopend: zaterdags van 11.00 tot 17.00 uur, ma./vr. na tel. afspraak.

cactussen, vetplanten, EPIPHYTISCHE CACTUSSEN EN EPIPHYLLUM HYBRIDEN. Het enige adres in Limburg waar u bij de juiste Epiphyllum de juiste naam vindt. Geïllustreerde plantenlijst wordt toegestuurd na storting van f 3,25 op giro 3710170.

Verzending is ook mogelijk. Gesloten op zaterdag 15 augustus.

VACANTIE?

Besteed een middag nuttig en bezoek onze kwekerij. Wij hebben voor "elk wat wils" op succulentengebied.

KOM EN OVERTUIG U.

CACTUSKWEKERIJ LAKERVELD

Tel. 03474-1718

Geopend: zat. 8-18 uur, maandag t/m vrijdag alleen na tel. afspraak.

LEXMOND

Lakerveld 89

CACTUSKWEKERIJ MOLENDIJK

GROENEWEG 179 te 's-GRAVENZANDE

In de maanden april t/m september is de privé-verzameling te bezichtigen op de 2e en 4e zaterdag van de maand, van 8-12 uur.

Dan ook gelegenheid tot het kopen van planten. Een combinatie met een bezoek aan de kwekerij van BONGAARDS in DE LIER, goed mogelijk.

V
O
O
R

FRANS NOLTEE

N
D
E
R
E

GEOPEND van 1 juni tot
1 oktober, op de zaterdagen
van 10-13 uur.

Verder op afspraak

S
U
C
C
U
L
E
N
T
E
N

FRANS NOLTEE,
Rotterdamseweg 88,
3332 AK Zwijndrecht.

tel. 078-124200.

VRAAG EN AANBOD

Opgaven voor het september-nummer moeten vóór 15 augustus bij de heer **M. de Bekker, Kraayeven 1, 5386 LH Geffen** zijn. Leden van Succulenta mogen per jaar éénmaal gratis een advertentie zetten in deze rubriek. Alleen advertenties de hobby betreffende worden opgenomen.

Welke Succulenten-liefhebber wil in de periode 1 t/m 20 augustus a.s. in ons huis, gelegen in een schitterende omgeving, wonen, in ruil voor het verzorgen van succulentverzameling, tuin en hond. A.H. Schans, Lieveng 9, 9411 TA Beilen. Tel.: 05930-2715.

Kontakt gezocht met mensen die zich specialiseren in het kweken op inerte materialen zoals lava e.d. Ik denk hierbij aan schriftelijke en telefonische uitwisseling van documentatie, kweekgegevens, kweekresultaten enz. Dick Munniksma, Elzenlaan 38, 9741 NE Groningen. Tel.: 050-779730.

NIEUWE LEDEN

Graaf C.H. de, Wilgenplantsoen 1, 4537 VA Terneuzen
Cerutti Vincent, Che de Maupas Bagnols, Frejus, France
Bakker W., Molefinne 52, 8621 DE Heeg
Ackermann Geert, Dr. Ebelstraat 36, 9643 AE Wildervank

Wolff v. Stoetwegen G., H.P. Sickenstraat 36, 9421 RM Bovenmilde
Huizinga Y., Zuidervaart 13, 1504 BA Zaandam
Helderop-Smit G.A., Buterikkers 57, 8711 GT Workum
Swelsen H., Leeuwardenstraat 3, 6415 XL Heerlen
Shirley Paul, Stuijzwam 56, 2403 HL Alphen a/d Rijn
Kooman M., Radsweg 42, 9983 RC Roodeschool
Diepen-Verzaal V.F.E., Woudakker 12, 1723 BL Noord-Scharwoude
Blaauw A., Vijverbos 88, 2134 GV Hoofddorp
Leirs L., Processieweg 50, Ranst, België
Groen-v. Oosterhout H., Donaustraart 22, 1827 GE Alkmaar
Sleifer H., Twee Gebroeders 124, 9207 CJ Drachten
Bolder H., Oostlaan 82, 5503 RE Veldhoven Nbr.
Joppen-Peggen M., St. Josephstraat 11, 5986 BK Beringe
De Jong J. mevr., J. Frisostraat 10, 7681 WZ Vroomshoop
Verheyen M., Rodestraat 2, Schaffen (Diest), België
Leijssenaar Karin, Hazelaarstraat 40, 7906 KE Hoogeveen
Dasselaar van A., Koning Willem-I-Laan 144, 2132 RG Hoofddorp

RAMIREZ CACTUS BROTHERS

Wij bieden aan Zuid Amerikaanse cactus-zaden met een hoog kiemingspercentage en een lage prijs.

- *Cereus - Cleistocactus - Coryocactus - Echinopsis - Gymnocalycium - Helianthocereus - Lobivia - Neocardenasia - Oreocereus - Parodia - Roseocereus - Trichocereus - Vatricania*

Zaadlijsten gratis op aanvraag

Ing. JUAN RAMIREZ PINTO
P.O. Box 433 La Paz, Bolivia

BOEKEN

Namens bevriende relaties kan ik aanbieden als reprint.

Amhaus, Über die Biologie der Sukkulanten, 1916, 48 p., 1 tab., f 16,-.

Bödeker, Ein Mammillarien-Vergleichs-Schlüssel, 1933, p., f 17,-.

Dinter, Succulentenforschung in Südwestafrika I, Erlebnisse und Ergebnisse meiner Reise im Jahre 1922, 1923, 80 p., f 35,-.

Dinter, Succulentenforschung in Südwestafrika II, Erlebnisse und Ergebnisse meiner Reisen in den Jahren 1923 und 1925, 1928, 145 p., f 35,-.

Lemaire, Cactearum aliquot novarum ac insuetarum in horto Monvilliano cultarum accurata descriptio, 1838, 44 p., 1 tab., f 21,-.

Hunt, Review of Mammillaria names in current usage, Duitse vertaling van de serie uit J. Mamm. Soc. 1967/75, 254 p., f 50,-.

Martius, Beschreibung einiger neuen Nopaleen, 1832, 52 p., 10 tab., f 60,- (met nieuwsbeschrijvingen van verschillende Mammillaria's en Echinocactussen).

Miquel, Monographia generis Melocacti, 1841, 120 p., 11 tab., f 60,-.

Zuccarini, Plantarum novarum vel minus cognitarum, uit Abhandlungen der mathem. physical. Klasse der k. bayrischen Akad. der Wissenschaften I, 1832; III, Cactaceae 1837 (totaaloverzicht van de toen bekende cactussen; V, 1845, met o.a. de nieuwsbeschrijving van *Astrophytum asterias*).

Te zamen 180 p., f 70,-.

Nieuw:

Atlas Kaktusu 1986 (zie bespreking in Succulenta 1987), f 20,-.

Literaturschau Kakteen, jaargangen 1 t/m 6 (1977 t/m 1982), per jaargang f 17,-.

Te bestellen bij: L. Bercht, Mauritsshof 124, 3481 VN Harmelen. Alle prijzen zijn exclusief verzendkosten.

BOEKEN

EUROPESE LANDEN KONFERENTIE 1987

Zoals elk jaar nodigen wij U uit voor deelname aan de E.L.K. op Hengelhof, het prachtige domein te Houthalen - 80 ha groot - en via alle autowegen gemakkelijk te bereiken.

Het is de uitgelezen gelegenheid om kontakten te leggen met andere liefhebbers of verenigingen, en vroegere vrienden en kennissen te ontmoeten in een aangename en geellige sfeer, een goed verzorgd cafeteria en restaurant met terras in een gezonde groene omgeving en bossen.

De organisatie-commissie van de E.L.K. houdt de prijzen voor deelname zo laag mogelijk, waarvoor U comfortabel logement geboden wordt in moderne studio's, centraal gelegen rond de Pyramide - het conferentiecentrum.

De voordrachtgevers worden zorgvuldig uitgekozen, en er wordt rekening gehouden met afwisseling in de onderwerpen. Dit wordt overigens wel moeilijker, want wie hebben er al geen lezingen gegeven in de 20 jaar dat de E.L.K. bestaat.

Alle lezingen zullen weer worden gehouden in de prachtige aula van de Pyramide.

Bovendien kunt U profiteren - indien we van liefhebbersprijzen mogen spreken - van een uitgebreide verkoopbeurs (de naam ruilbeurs is wel achterhaald) in de directe omgeving van de projectiezaal in het Pyramidegebouw.

Ook dit jaar zullen talrijke Europese landen een afvaardiging sturen. Zo verwachten wij Italianen en Spaanse liefhebbers. De Engelsen hebben reeds enkele jaren de weg naar Hengelhof gevonden, en elk jaar wordt het aantal van hun deelnemers verhoogd.

Mogen we ook U op 19 en 20 september a.s. in Hengelhof begroeten?

Ruil- en verkoopbeurs

Aan de deelnemers van de E.L.K. wordt weer de gelegenheid geboden tijdens de E.L.K.-dagen op 19 en 20 september a.s. hun planten aan de man te brengen.

Zowel liefhebbers als handelaars zijn tot de beurs toegelaten, op voorwaarde dat zij ingeschreven zijn als **deelnemer** aan de E.L.K., hetzij voor het volledige weekend, hetzij gedeeltelijk, hetzij zonder overnachting of maaltijd. (zie het inschrijvingsformulier).

De prijzen per lopende meter (tafel) wordt hetzelfde gehouden als vorig jaar, n.l.:

voor de liefhebbers: Bfrs. 170 voor de eerste meter

Bfrs. 320 voor twee meters

wie meer dan 2 meter nodig heeft wordt als handelaar beschouwd, en betaalt vanaf de derde meter Bfrs. 500.

voor de handelaars: Bfrs. 500 per meter;

voor de huur van een grotere ruimte of een afzonderlijk lokaal kan steeds contact worden opgenomen op het hierna vermelde telefoonnummer.

De toewijzing van de plaatsen geschiedt naar datum van de betaling van het verschuldigde bedrag.

De betaling kan slechts geschieden vanaf **1 augustus 1987**, op Belgische postrekening nr. 000.1475983.31 van Dhr. E. Lanssens, Bruggesteeweg 98, D 8080 Ruiselede in België, onder vermelding van het aantal lopende meters (telefoon Dhr. Lanssens is 09.32.51.68.88.58).

Wij herinneren U er nog aan dat iedereen gehouden is de Conventie van Washington inzake wildplanten na te leven. De E.L.K.-commissie kan bij inbreuk daarop, op geen enkele manier verantwoordelijk worden gesteld.

Ook U hopen we weer op 19 en 20 september a.s. te Hengelhof te ontmoeten.

Programma lezingen E.L.K. 1987.

Zaterdag 19 september:

15.00 uur Dhr. Vande Caveye (Nederlands)
Braziliaanse cactussen, speciaal Disco's.

16.30 uur Dhr. Donald (Engels)
Reis door Bolivia en de Sulcorebutia.

18.00 uur Avondmaal.

19.30 uur Opening van de E.L.K. met welkomstwoord door de voorzitter.

20.00 uur Dr. Haskinger (Duits)
Noord-Amerikaanse cactussen.

22.00 uur Gezellig samenzijn.

Zondag 20 september:

08.00 uur Ontbijt.

09.30 uur Dhr. de Looze (Nederlands en Engels)
Onderwerp wordt nader bekend gemaakt.

11.00 uur Prof. Berthet (Frans) Directeur Jardin Botanique de la Ville de Lyon
Vorstbestendige cactussen.

13.00 uur Middagmaal.

De Ruil- en verkoopbeurs is op zaterdag geopend van 12.00 tot 19.00 uur en op zondag vanaf 09.00 uur.

Vóór 1 september a.s. terug te zenden aan:
 P. Dekker, Noordweg 476. 4333 KM Middelburg (tel. 01180-14726).

Naam en voorletters :

Adres :

Plaats en postcode :

Telefoonnummer :

=====

Volledig weekend	volwassenen	f 90,00
(avondmaal, overnachting,	kinderen tot 12 jaar	f 51,00
ontbijt, middagmaal, deel-	kinderen tot 6 jaar	f 34,00
name conferenties en	toeslag voor 1-pers. studio	f 18,00
ruilbeurs)		
Alleen zaterdag	volwassenen	f 36,00
(avondmaal, conferenties,	kinderen tot 12 jaar	f 10,50
ruilbeurs).	kinderen tot 6 jaar	f 7,00
Alleen zondag	volwassenen	f 42,00
(middagmaal, conferenties,	kinderen tot 12 jaar	f 16,00
ruilbeurs).	kinderen tot 6 jaar	f 11,00
Deelname zonder maaltijden	volledig weekend	f 24,00
en zonder logement	alleen zaterdag	f 18,00
	alleen zondag	f 18,00

Inschrijvingen worden slechts geboekt na ontvangst van het verschuldigde bedrag.
 Wilt U het verschuldigde bedrag **vóór 1 september a.s.** storten op postrekening no. 722192 ten name van P. Dekker, Noordweg 476 te Middelburg, graag onder vermelding van het aantal personen en de soort van deelname.

Datum:

Handtekening:

WERKGROEP GYMNOCALYCIUM

Op 2 en 3 mei 1987 hield de Werkgroep haar 11e Internationale Gymnocalycium-bijeenkomst, deze keer in Darmstadt-Arheilgen. Ook deze keer was het bezoekersaantal hoger dan verwacht. Naast bezoekers uit Duitsland, Nederland, België, Oostenrijk en Zwitserland was vooral de aanwezigheid van drie Tsjechische vrienden bijzonder verheugend.

Op zaterdag troffen de deelnemers elkaar bij de Fa. Köhres. We kregen de gelenheid diens verzameling (o.a. de zaadplanten) te bezichtigen; de heer Köhres gaf bereidwillig uitvoerige toelichtingen. 's Middags werd begonnen met de lezingen, die tijdens dit weekend vooral betrekking hadden op de soorten-groepen uit het Mostiana-mazenense-complex.

Hans Till gaf een overzicht van zijn huidige opvatting over de verwantschappen tussen de soorten uit deze groep. Aansluitend gaf Jörg Piltz vanuit zijn kennis van de planten die hij ter plekke gevonden had, zijn visie op de verwantschappen. Een en ander leverde daaraansluitend een levendige discussie.

's Avonds werden nog dia's vertoond, die Piltz uit Engeland had ontvangen. Het betrof vooral opnamen van Lau- en Kiesling-importen.

De zondagmorgen werd aangevangen met een lezing van Jacques Lambert, die een overzicht gaf van zijn vondsten met betrekking tot de mazenense-groep. Een meer algemeen biologisch verhaal hield de heer Zdeneck (CSSR).

Na de middag werd nog door een grote groep een bezoek aan de verzameling van Andreae gebracht. Evenals vorig jaar waren de discussies uitvoerig en vonden plaats in een zeer vriendschappelijke sfeer. Oude vriendschappen werden opgefrist en nieuwe gesloten.

De Werkgroep ziet in het succes van de 1e en 11e Internationale Gymnocalycium-bijeenkomst een stimulans voort te gaan op de ingeslagen weg. Binnenkort kunt u op deze pagina's vernemen waar de bijeenkomst in 1988 zal plaatsvinden. Wij zullen u gaarne daar ontmoeten.

Klaus Fabricius, redacteur Gymnos
 Ludwig Bercht, 2e voorzitter Werkgroep

De Latijnse diagnose van *P. schuetziana* luidt:

Depresso-globosa, diam. 10 cm et ultra, glauco-viridis. Apex lana copiosissima, alba, clausus. Costae ca. 22, rectae, 20 mm altae. Areolae rotundae, lana alba vestitae, diam. 2 mm. Spinae marginales plurimae, setaceae, albae, intertextae ad 20 mm longae. Spina centralis regulariter una, robustior, hamata, ad 20 mm longa, primum albo-lutea ad brunnea, postea alba. Flores ad 20 mm longi et totidem diametientes, campanulati, kermesini, serico-nitidi. Stamina numerosa, brevia, filamenta rubra, antherae luteae. Stigma longior filamentorum, 6-fidum luteum, stylum roseum. Fructus siccus, semina numerosa, satis magna, nigra, nitida, oblonga, una faciae aculeata, altera strato suberoso instructa. Habitat: Argentina, Jujuy.

De tekst van het artikel gaat, afgezien van de Latijnse diagnose, als volgt verder;

Lichaam bolvormig, bij de schedel iets afgevlakt, blauwachtig groen, 10 cm en meer in diameter. De schedel is bedekt met dichte, witte wol. Ribben ca. 22, samenhangend, recht, ongeveer 10 mm hoog. Areolen dicht tegen elkaar aan, rond, met wit vilt, ongeveer 2 mm in doorsnede. Randdorens zeer talrijk, borstelig, wit, afstaand, vervlochten, ca. 20 mm lang. Middendoorn regelmatig één, krachtiger, gehaakt, ca. 20 mm lang, in het jeugd stadium lichtgeel tot bruin, later wit. De bloemen staan tussen de schedelwol, ca. 20 mm lang en breed, klokvormig, zich slechts half openend, karmijnrood met een violette gloed, zijdeglanzend. De meeldraden zijn kort, helmraden rood, helmhokjes geel. De stamper is langer dan de meeldraden, de stijl roze, de stempel met 6 lobben geel. De zaden zijn verhoudingsgewijs groot, zwart, glanzend, aan een zijde toegespitst, aan de andere zijde voorzien van een kurkachtig weefsel. De rijpe vrucht is droog en springt ringvormig open aan de basis. Groeiplaats: Argentinië, Jujuy.

De firma Blossfeld gaf in het jaar 1936 een zaad- en plantenlijst uit van het door Harry Blossfeld tijdens zijn laatste Zuid-Amerika-reis verzamelde materiaal. Tussen de zaden van niet-benoemde planten stond een species die Blossfeld als volgt omschreef:

Nr. 0057. Etus spec. nova (*Parodia*) ähnlich *Stümerii*, aber viel schöner behaart. Weiche Borsten und kräftiger, roter Mittelstachel. Heimat Jujuy, Argentinien.

Een enkeling in onze vereniging had genoeg fantasie, durf en liefde voor de zaak om te proberen deze *Parodia* uit zaad op te kweken. Het was ing. Ryšánek. Het zaaien is gelukt en uit een portie zaad verkreeg hij 6 of 7 zaailingen... en omdat in onze kring van cactusvrienden een geest van altruïsme en kameraadschap heerst, schonk ing. Ryšánek enkele zaailingen aan andere leden. Een kwam terecht bij dir. Kolare, die direct met de vermeerdering begon, een andere zaailing kreeg Dr. Schütz en een derde kolonel Fischer. Ing. Ryšánek moest vanwege een zwaar ongeluk de cactus-hobby opgeven en het is niet bekend, wat er met de andere zaailingen gebeurd is. Waarschijnlijk zijn ze de weg van alle sterfelijken gegaan.

Zaailingen van *Parodia* hebben de weinig plezierige eigenschap, dat zij, ook al zijn zij geënt, zeer langzaam groeien. Dit prikkelde onze nieuwsgierigheid tot bijna aan het ondraaglijke toe. Hier was iets nieuws, iets wat onze verbeelding prikkelde; wij waren vol verwachting hoe het zich zou ontpoppen. Na ongeveer 4 jaar was het duidelijk dat wat wij hadden hoogstwaarschijnlijk in andere verzamelingen niet voorkwam en dat het een Europees unicum betrof. Voor alles stelden wij vast dat onze *Parodia* niets gemeen had met *Parodia stuemerii* omdat ze rood bloeide en een gehaakte doorn

had; ze behoorde eerder in de groep van *P. maassii* en *P. schwebsiana*. Het duurde lang voor we zaden konden oogsten en pas sinds kort is het Dr. Schütz, die twee verschillende planten bezit, gelukt een aanzienlijke hoeveelheid zaad te winnen, zodat de soort gered is.

Dr. Schütz heeft twee variëteiten in zijn verzameling. Bij de ene is de mid-dendoorn lichtgeel, bij de andere bruin. De planten variëren waarschijnlijk sterk in de doornkleur; de catalogus van Blossfeld vermeldt namelijk ook nog een vorm met rode dorens. Tot zover het artikel.

Jaren later bood Frau Hilde Winter, de zuster van Friedrich Ritter, materiaal van deze soort aan als variëteit van *P. tilcarensis* en ook kwamen planten in verzamelingen terecht als *P. carminantha* var., alsmede onder het veldnummer van Ritter FR 48.

In 1964 wijdde Köhler een artikel aan *P. schuetziana* en in 1976 noemde Capponi haar "ein Edelstein im Gewächshaus". In tegenstelling met de titel besluit Capponi zijn artikel met de opmerking, dat deze plant niet enkel aan kasbezitters voorbehouden is, evengoed komen venster- of balkonkastkwekers alsmede "buitenkwekers" (onder glas) aan hun trekken. Een moeilijke klant zal het dus wel niet zijn.

De prachtige karmijnrode bloemen contrasteren fel met het frisgroene plantelichaam (dat een beetje doet denken aan *P. hausteiniana* - maar daarmee houdt elke vergelijking op).

Bloemen heeft mijn vierjarige zaailing nog niet voortgebracht. Ik troost me echter met de wetenschap dat het een "echte import" is, nl. uit het land waar ook de nieuwbeschrijving werd herboren!!!

Literatuur:

Backeberg Curt: Die Cactaceae III - 1959: 1591 + Tafel 117

Köhler Udo: Schöne Kakteen: Parodia schütziana. K.u.a.S. 15(12)229-230, 1964

Capponi Maurizio: Parodia schuetziana - Ein Edelstein im Gewächshaus, K.u.a.S. 27 (3): 53, 1976

Vert. van de Tsjechische tekst van het artikel van Jajo: B. Schütz/L. Bercht

Verlorenbroodstraat 27, B 9220 Merelbeke (Gent)

* *
*

Het geslacht *Matucana* Br.&R. (X)

R. BREGMAN, A. MEERSTADT, P. MELIS en A.B. PULLEN

Matucana krahni (Don.) Bregman K.u.a.S. 37 (12) p. 253 (1986)

(krahni = genoemd naar Wolfgang Krahn).

Basioniem:

Borzicactus krahni Donald. C.&S.J.A. 51 (2) p. 52 (1979)

Synoniemen:

Matucana calliantha Ritter. "Kakteen in Südamerika" Band 4 p. 1490 (1981)

Matucana calliantha var. *prolifera* Ritter. "Kakteen in Südamerika" Band 4 p. 1491 (1981)

Borzicactus krahni fa. *gracilis* n.n.

Submatucana krahni var. *prolifera* n.n.

Submatucana calliantha var. gigantea n.n.
Matucana calliantha var. gigantea n.n.
Submatucana krahni var. major n.n.
Submatucana calliantha n.n.
Submatucana krahni n.n.

Beschrijving:

Lichaam grijsgroen; plat-bolvormig tot cilindrisch, 5-10 cm breed, 10-14 cm hoog; meestal weinig spruitend aan de basis; geen penwortel. Ribben 10-18, breed, recht, verdeeld in tot 10 mm lange kegelvormige tuberkels. Areolen rond, 2-4 mm in doorsnede, witwollig, 7-10 mm van elkaar verwijderd. Bedoorning geelbruin, later grijs wordend, meestal gekromd, buigzaam; randdorens 8-15, 15-50 mm lang; middendorens 1-4, meestal 20-80 mm lang, soms tot 150 mm lang.

Bloem tot 85 mm lang, in anthese tot 70 mm breed, recht tot iets scheef; karmijnrood. Bloembuis ca. 5 mm dik, wit behaard. Nektarkamer 2 mm hoog, 3 mm breed, afgesloten door een diafragma dat gevormd wordt door de basis van de primaire meeldraden. Honingklieren wandstandig, zwak ontwikkeld. Helmdraden purper, helmknoppen oranjegeel; primaire meeldraden aan de basis ca. 15 mm met elkaar vergroeid, de stamper als een manchet omvattend. Stamper purper; stempellobben 6-7, 3 mm lang, groengeel.

Vrucht rond met ribben, groen met bruin-rode vlekken, ca. 10 mm dik.

Zaad dofzwart met onregelmatige geelbruine arillusresten; 1,0-1,3 mm breed, 1,2-2,0 mm hoog, 0,7-1,0 mm dik; ventraal niet verbreed, dorsaal sterk verbreed. Hilum ovaal; hilumweefsel bleekgeel, aan de hilumrand, zodat in het midden één groot ovaal gat of twee ronde gaten aanwezig zijn. Testacellen licht gebobbeld met sterk geplooid cuticula.

Embryo peervormig, recht.

Opmerkingen over de nomenclatuur

Ritter onderscheidt een variëteit *prolifera*, die zich van het type onderscheidt in de volgende kenmerken:

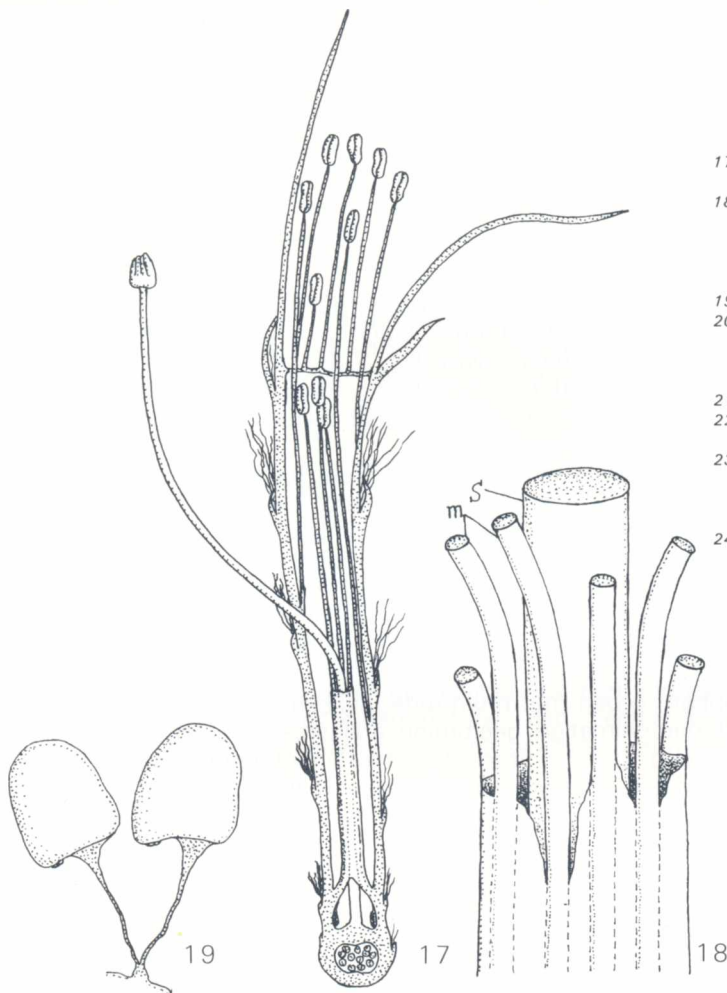
Lichaam kleiner, 2-3 keer zo lang als dik, zeer sterk spruitend. Bloem kleiner, tot 70 mm lang; manchet van het diafragma 4 mm lang. De zaden zijn, in tegenstelling tot wat Ritter schrijft, identiek aan die van het type.

Wij zijn daarom van mening, dat deze planten geen aparte status verdienen. Donald (1979) zegt, dat er drie duidelijk te onderscheiden fenotypes voorkomen. De forma *gracilis* ("gracilis"-fenotype) onderscheidt zich van de typeplant door haar geringere afmetingen en slanker lichaam; de forma *minor* heeft relatief grotere tuberkels en een kortere bedoorning. Omdat het duidelijk is, dat het hier slechts fenotypes (standplaatsmodificaties) betreft, die binnen de variatiebreedte van de soort vallen, verdienen ook deze planten geen eigen status. Hetzelfde geldt voor de door Knize opgevoerde namen *major* en *gigantea*.

De combinaties met de geslachtsnaam *Submatucana* zijn geen van alle geldig gepubliceerd maar komen voor in catalogi van handelaren in planten en zaden.

Verspreiding

De typevindplaats bevindt zich op de oostelijke oever van de Rio Maranon, 16 km boven Balsas, Prov. Chachapoyas, Dept. Amazonas, Peru. Het holotype bevindt zich in Pomona (USA) onder nummer PCH 4954.

17. *Matucana krahonii*, lengtedoorsnede van de bloem
 18. id., detail van de met elkaar vergroeide primaire meeldraden die de stamper als een manchete omgeven. m = helmraden van de meeldraden; s = stijl van de stamper
 19. id., zaadknoppen
 20. *Matucana krahonii*, SEM-opname van het zaad in zijaanzicht; ventrale zijde rechts, dorsale zijde links; vergroting 60x
 21. id., basaal aanzicht; vergroting 55x
 22. id., detail van de testa met sterk geplooidde cuticula; vergroting 1000x
 23. *Matucana krahonii*, lengtedoorsnede van het zaad; vergroting 50x; hilumweefsel, arillus en funiculus gestippeld
 24. id., embryo

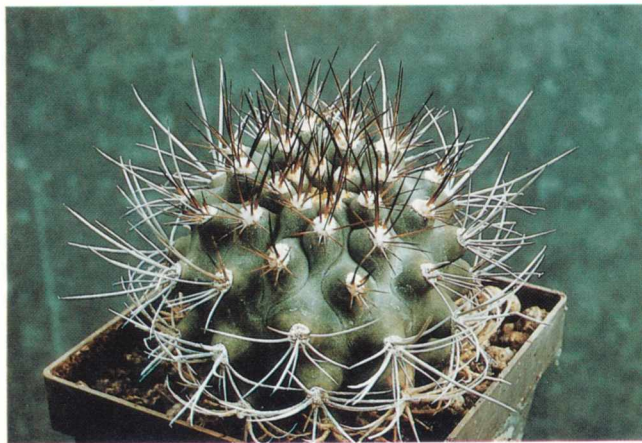
SEM-foto's en tekeningen: R. Bregman

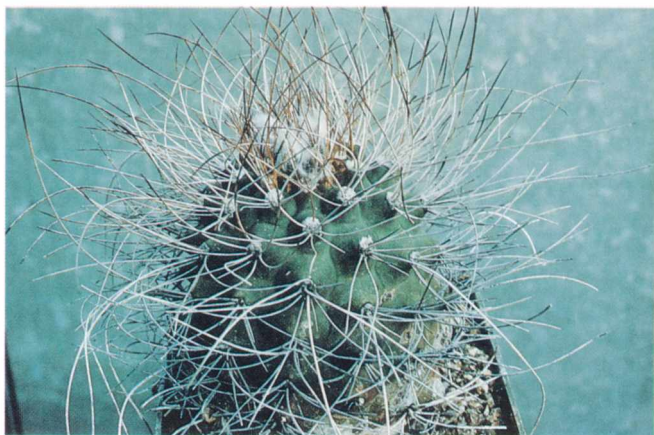

Links: *Matucana krahonii*, cultuurplant. Foto: A. Pullen

Onder:

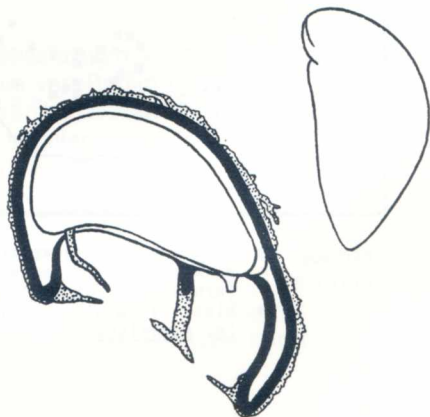
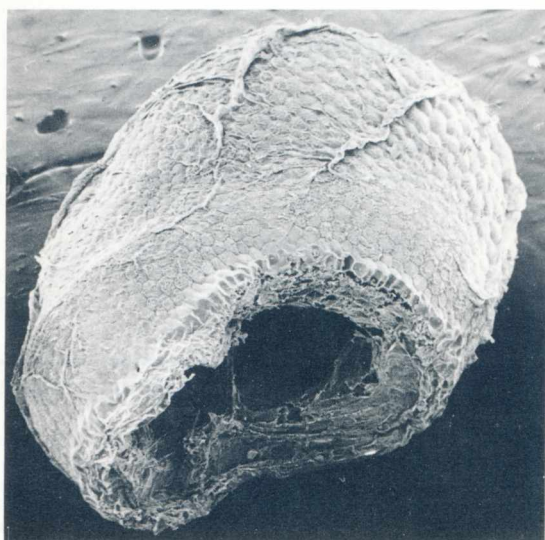
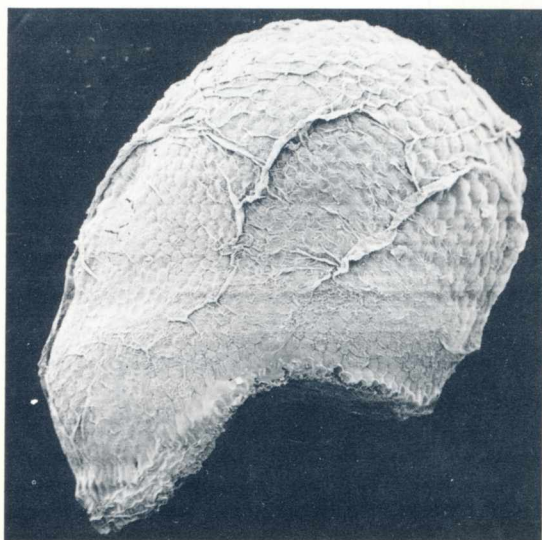
Matucana spec., door A. Lau verzameld bij Balsas, nr. 19204 in de botanische tuin van Heidelberg. Deze plant behoort hoogstwaarschijnlijk bij *M. krahonii*. Foto: R. Bregman

Matucana krahni, importplant met uitzonderlijk lange bedoorning nr. 52768 in de botanische tuin van Heidelberg. De herkomst van deze plant is niet exact bekend (het etiket en de administratie van de sekretaresse van Prof. Rauh vermelden beide "*M. krahni*, 1200 m, Peru). Foto: R. Bregman

20	21
22	24 23

De planten groeien op steile, rotsachtige zandsteenhellingen op een hoogte van 1650-1750 m boven zeeniveau. De soort schijnt zowel horizontaal als verticaal een beperkt verspreidingsgebied te hebben.

Veldnummers

Hieronder volgt een overzicht van alle tot *M. krahonii* behorende planten, met daarbij de namen, waaronder ze in omloop gebracht zijn.

PCH 4954	<i>Borzicactus krahonii</i>
DM 19	<i>Matucana krahonii</i>
DM 65	<i>Matucana krahonii</i> fa <i>gracilis</i>
WK 108	<i>Matucana krahonii</i>
FR 1308	<i>Matucana calliantha</i>
FR 1308a	<i>Matucana calliantha</i> var. <i>prolifera</i>
L 178	<i>Submatucana krahonii</i> (Balsas)
L 178a	<i>Submatucana krahonii</i> var. <i>prolifera</i> (Chancillos)
KK 758	<i>Submatucana calliantha</i> (Balsas, 1800 m)
KK 758	<i>Submatucana calliantha</i> var. <i>gigantea</i>
KK 758	<i>Submatucana krahonii</i> (Balsas, 1800 m)
KK 758a	<i>Submatucana krahonii</i> var. <i>major</i>

(wordt vervolgd)

Corr.adres: Beatrixlaan 10, 7711 KG Nieuwleusen

Astroloba Uitew. (V)

L.E. GROEN

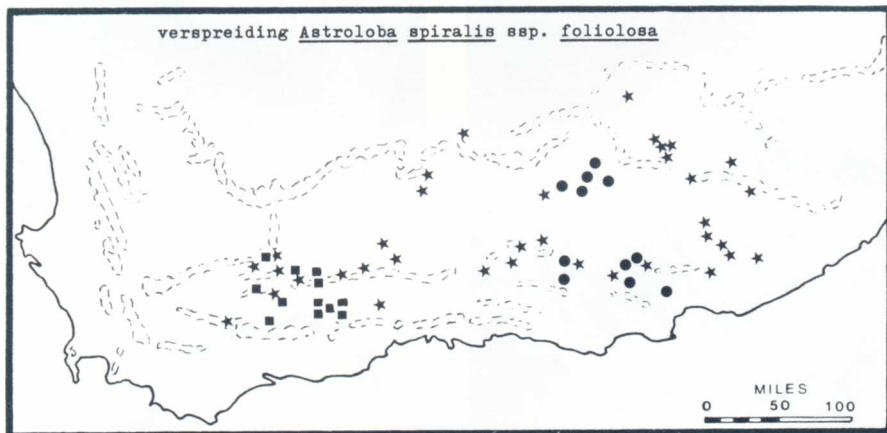
Astroloba spiralis (L.) Uitew. ssp. **foliolosa** (Haw.) Groen comb. nov.

BASIONYM: *Aloe foliolosa* Haw., Trans. Linn. Soc.: 7 (1804).

NEOTYPE: Ker-Gawler, Bot. Mag. t. 1352 (1811).

Diagnostische kenmerken

Bladeren glad, zonder tuberkels of randvormende kiel; soms witachtige, niet verheven vlekken aanwezig. Bloemen met gladde, niet opgezwollen bloemhuis. Bloemslippen wit tot crème.

- vorm met kort, gespreid blad (synoniem *A. foliolosa* (Haw.) Uitew.)
- ★ vorm met groter, meestal halfopgericht blad (synoniem *A. congesta* (Salm-Dyck) Uitew.)
- kleine vorm uit westelijk deel Kaaprovinsie (*A. smutsiana* nom. prov.)

Deze ondersoort vertoont een variabiliteit die aanleiding heeft gegeven tot het beschrijven van een aantal soorten. Het verspreidingsgebied is het grootst van alle *Astroloba*-taxa; het strekt zich uit van het oostelijk deel van de Kaapprovincie tot in het westelijk deel.

Aloe foliolosa Haw., Trans. Linn. Soc.: 7 (1804); W.T. Aiton, Hort. Kew. ed. 2: 298 (1811); Ker-Gawler, Bot. Mag. t. 1352 (1811); Salm-Dyck, Cat. Rais.: 9 (1817) & Monogr. gen. Aloes § 1 fig. 2 (1836); Kunth, Enum. Pl. 4: 495 (1843).

Aprica foliolosa (Haw.) Willd., Mag. Ges. Naturf. Freund. Berl. V: 274 (1811); Haworth, Suppl. Pl. Succ.: 64 (1819); Baker, J. Linn. Soc., Bot.: 218 (1880) & Flora Cap. 6: 331 (1896); Berger, Pflanzenreich 38: 120 (1908); Uitewaal, Succulenta: 118-123 (1937); Brown, Cact. Succ. J. (Amer.) 12: 44 (1940).

Astroloba foliolosa (Haw.) Uitew., Succulenta: 54 (1947); Jacobsen, Handbuch der sukkulenten Pflanzen I: 299 (1954) & Sukkulentenlexikon: 99 (1970); Court, Succulent flora of southern Africa: 173 (1981); Pilbeam, Haworthia and Astroloba: 151 (1983).

Haworthia foliolosa (Haw.) Haw., Syn. Pl. Succ.: 99 (1812); Parr, Bull. A.S.P.S. 6: 196 (1971); Scott, The genus Haworthia: 144 (1985).

De auteur van *Aloe foliolosa*, A.H. Haworth, omschrijft de bladeren van deze soort in 1804 als zeer kort, glad en horizontaal. Deze omschrijving komt goed overeen met de habitus van planten uit het oostelijk deel van de Kaapprovincie. De plant was naar Kew gezonden door Francis Masson, die in de perioden 1772-75 en 1785-95 in de Kaapprovincie verzamelde. De afbeelding van Ker-Gawler in Botanical Magazine (1811) is vervaardigd naar een exemplaar van Haworth en wordt daarom aangewezen als het neotype. *A. foliolosa* heeft een typisch uiterlijk door de korte, gespreide, glanzend donkergroene bladeren en is tot nu toe als zelfstandige soort beschouwd. *A. foliolosa* wordt hier als een subspecies van *A. spiralis* behandeld met een doorgaans gladde bloembuis als enig belangrijk verschil. *A. spiralis* ssp. *foliolosa* is diploïd ($2n = 14$) en subspecies *spiralis* tetraploïd ($2n = 28$).

Heterotypische synoniemen

Astroloba congesta

Aloe congesta Salm-Dyck, Monogr. gen. Aloes § 6 fig. 1 (1854).

Aprica congesta (Salm-Dyck) Baker, J. Linn. Soc., Bot.: 218 (1880), Flora Cap. 6: 332 (1896); Berger, Pflanzenreich 38: 118 (1908); Uitewaal, Succulenta: 118-122 (1937), Succulenta: 27 (1939).

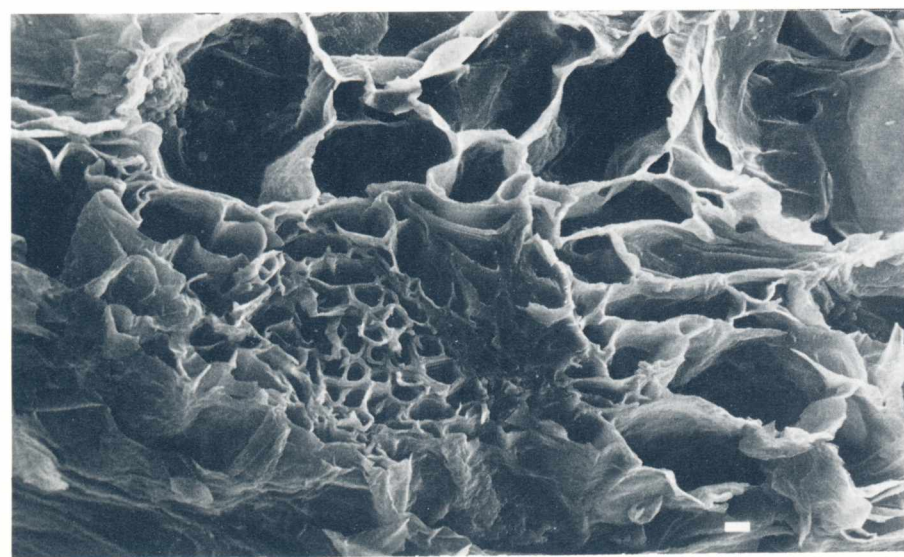
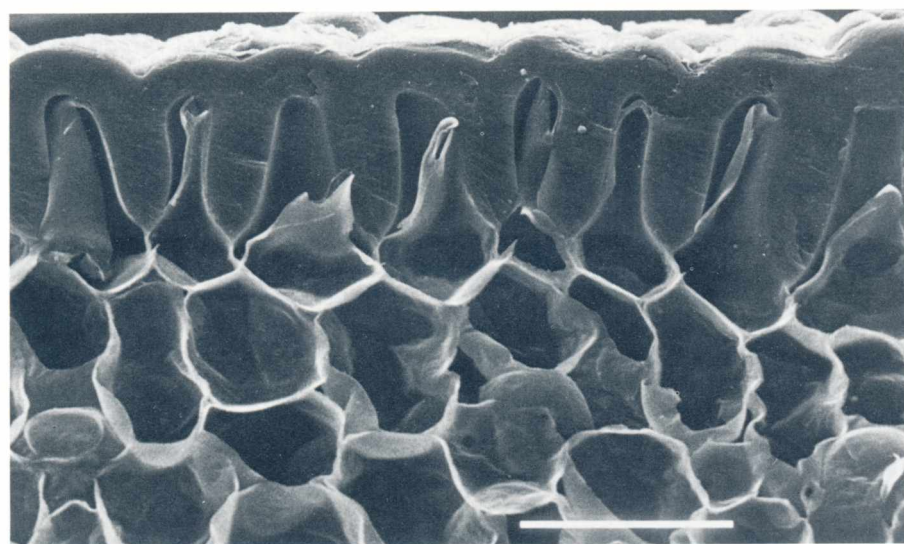
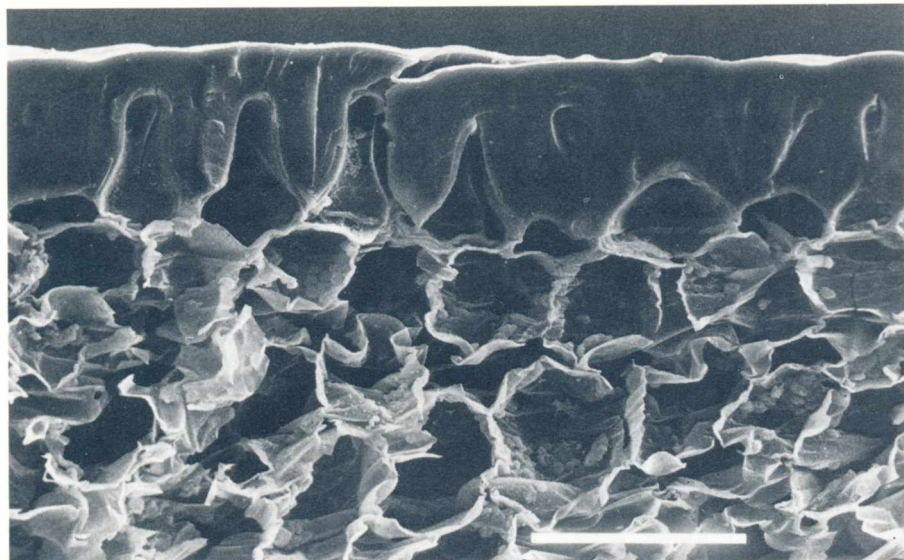
Astroloba congesta (Salm-Dyck) Uitew., Succulenta: 54 (1947); Jacobsen, Handbuch der sukkulenten Pflanzen I: 297, 298 (1954) & Sukkulentenlexikon: 98 (1970); Court, Succulent flora of southern Africa: 173 (1981); Pilbeam, Haworthia and Astroloba: 150 (1983).

Haworthia congesta (Salm-Dyck) Parr, Bull. A.S.P.S. 6: 148, 195 (1971); Scott, The genus Haworthia: 143 (1985).

LECTOTYPE: Salm-Dyck, Monogr. gen. Aloes § 6 fig. 1 (1854).

Aloe congesta is door Salm-Dyck (1854) beschreven aan de hand van een exemplaar dat in 1843 in de botanische tuin van Berlijn is gebracht. Salm-Dyck dacht eerst dat de soort een fors exemplaar van *A. foliolosa* was, maar beschouwde haar later als geheel verschillend.

De bladeren zijn gemiddeld groter en meer opwaarts gericht dan bij *A. foliolosa*. Ze is alleen bekend uit het oostelijk deel van de Kaapprovincie. Een van de typische *Astroloba congesta* verschillende vorm komt voornamelijk in de centrale en westelijke delen van deze provincie voor. Deze wijkt af doordat de bladeren vaak witachtige randen en kiel hebben en gewoonlijk een paar witte vlekken op de onderkant van het blad. De bloemstengel is dik en de bloemen zijn in het algemeen zittend of kortgesteeld. Dit type komt op de

Tekst bij de foto's op pag. 164:

Bovenste:

A. spiralis ssp. *foliolosa* (57SF00577). Het bladoppervlak is vlak, hetgeen in overeenstemming is met de opvatting van Reinecke. De waarde van dit kenmerk is echter zeer twijfelachtig, gezien de middelste foto van het bladoppervlak van *A. spiralis* ssp. *foliolosa* (57SF00273) waar het oppervlak duidelijk bobbelig is.

Onderste:

A. spiralis ssp. *foliolosa* (57SF00577), vaatbundels met gering verhout weefsel.

1	2
3	4

1. *Astroloba foliolosa* ssp. *robusta* n.n.
 2. *Astroloba spiralis* ssp. *foliolosa* (als *A. congesta*)
 3. *Astroloba spiralis* ssp. *foliolosa* (als *A. smutsiana*)
 4. Bloem *Astroloba spiralis* ssp. *foliolosa*
- Foto's 1,2,3 van de auteur, 4 Mr. A. de Graaf

meest oostelijke groeiplaatsen soms gezamenlijk voor met de typische *A. congesta* en in het westelijk deel van het verspreidingsgebied met een kleine vorm, *A. smutsiana* nom. prov.. Gezien de geografisch in elkaar overlopende groeiplaatsen, de vrij grote variatie binnen de *A. spiralis*-groep en de kleine verschillen wordt dit type hier behandeld als een vorm van *A. spiralis* ssp. *foliolosa*. Reinecke beschrijft deze vorm als een aparte ondersoort, *A. foliolosa* ssp. *robusta*, een niet geldig gepubliceerde voorlopige naam.

Astroloba deltoidea

Aloe deltoidea J.D. Hooker, Bot. Mag. t. 6071 (1873).

Aprica deltoidea (J.D. Hooker) Baker, J. Linn. Soc., Bot.: 217 (1880), Flora Cap. 6: 331 (1896); Berger, Pflanzenreich 38: 118 (1908); Brown, Cact. Succ. J. (Amer.) 12: 60 (1940).

Astroloba deltoidea (J.D. Hooker) Uitew., Succulenta: 54 (1947); Jacobsen, Handbuch der sukkulenten Pflanzen I: 298 (1954) & Sukkulentenlexikon: 99 (1970); Pilbeam, Haworthia and Astroloba: 150 (1983).

Haworthia deltoidea (J.D. Hooker) Parr, Bull. A.S.P.S. 6: 148, 195 (1971); Scott, The Genus Haworthia: 143 (1985).

LECTOTYPE: J.D. Hooker, Bot. Mag. t. 6071 (1873).

De auteur van *Aloe deltoidea*, J.D. Hooker, onderscheidt deze van *Aloe foliolosa* voornamelijk op grond van de grootte en de niet spiraalsgewijs gerangschikte bladeren. *Astroloba deltoidea* is synoniem met *A. congesta*, zoals al werd opgemerkt door Reinecke en gesuggereerd door Pilbeam.

Astroloba deltoidea* var. *intermedia

Aprica deltoidea (J.D. Hooker) Baker var. *intermedia* Berger, Pflanzenreich 38: 120 (1908).

Astroloba deltoidea (J.D. Hooker) Uitew. var. *intermedia* (Berger) Uitew., Succulenta: 54 (1947); Jacobsen, Handbuch der sukkulenten Pflanzen Band I: 298 (1954) & Sukkulentenlexikon: 99 (1970).

Haworthia deltoidea (J.D. Hooker) Parr var. *intermedia* (Berger) Parr, Bull. A.S.P.S. 6: 148, 195 (1971); Scott, The Genus Haworthia: 143 (1985).

NEOTYPE: Uitewaal, s.n. (foto) (WAG).

De als *Aprica deltoidea* var. *intermedia* beschreven plant is een vorm van ssp. *foliolosa*, die in habitus het midden houdt tussen de meest karakteristieke vorm met stijve, korte en gespreide bladeren en een vorm met iets dikkere bladeren (*A. deltoidea* var. *turgida* (Baker) Uitew.).

Levende exemplaren gezien (synoniem *A. foliolosa*):

11/64, Graaff-Reinet (NBG); 791385, H.B. VU Amsterdam.

Literatuuropgaven vindplaatsen:

Kings Williamstown, Herre 6700, februari 1934; Verlaten Vallei, westelijk van Graaff-Reinet, Reinecke 29, 60; 16 km N. van Graaff-Reinet, aan de weg naar Middelburg, Reinecke 30; Cranmere Farm, Pearston, Reinecke 34; tussen Graaff-Reinet en Pearston, Herre 7853; 16 km Z. van Pearston, aan de weg naar Waterford, Reinecke 35; Toekomst Farm, Waterford, Reinecke 10; Toekomst Farm, Lake Mentz, Reinecke 36; Lake Mentz dorp, Reinecke 37; Steytlerville, Herre 7899, Reinecke 14, 52b; Wolfefontein, Reinecke 11; Baroe, Reinecke 12; Willowmore, Herre 7865.

Levende exemplaren gezien (synoniem *A. congesta*):

57SF00577, East London, Herre 7760 (BID); 57SF00273, Grahamstown, Herre 7801, leg. mevr. S. Blackburn, jan. 1940 (BID); 57SF00280, Kluth 2, verzameling Uitewaal (BID); 57SF00388, Herre 8 (BID); Matjesfontein 75/232 (NBG); Witteberg, Bayer 5015 (NBG); Literatuuropgaven vindplaatsen:

Dikkop vlakte, Reinecke 40, Comins 2064; Hunsdrift, Herre 7677; Helspoort, Herre 7851, Reinecke 41; Krantz Drift, Comins 2063; Z. van Adelaide aan de weg naar Grahamstown, Reinecke 38, 39; Rayner's Kop, Reinecke 33; Cradock, Herre 7716, Reinecke 32, 53; Halesowen/Cradock, Herre 5201, leg. W. James; Steytlerville, Uitewaal 5; Aberdeen, Herre 7852; Oudtshoorn, Herre 25; Laingsburg, Herre 6369; Willowmore, Herre 7864; Montague, Herre 7849.

Herbarium: Groen 105, 57SF0273 (WAG).

Overige vormen

Astroloba smutsiana

Astroloba smutsiana nom. prov. Reinecke 1965; Pilbeam 1983: 148.

Een kleine vorm uit het ssp. *foliolosa*-komplex wordt door Reinecke als *A. smutsiana* aangeduid; dit is een ongepubliceerde voorlopige naam.

A. smutsiana onderscheidt zich volgens Reinecke van *A. foliolosa* op grond van de structuur van de epidermis. Zij constateerde dat bij *A. foliolosa* en *A. congesta* de epidermiscellen aan de buitenkant vlak zijn en bij *A. smutsiana* bol. Als gevolg hiervan zijn de bladeren van eerstgenoemde glimmend en van laatstgenoemde min of meer mat. REM-onderzoek bevestigt dat het oppervlak van *A. foliolosa* en *A. congesta* vlak is, evenals van 2 onderzochte exemplaren van *A. pentagona*. Bij de onderzochte klonen van *A. smutsiana* is het blad mat tot min of meer glanzend. Het al of niet glanzend van het blad is hier een dermate triviaal kenmerk dat het moet worden afgewezen. Geen van de overige verschillen tussen de 2 vormen is taxonomisch doorslaggevend op grond waarvan deze vorm als soort of variëteit kan worden onderscheiden. Deze vorm komt in het westelijk deel van de Kaaprovincie voor en groeit daar soms in het gezelschap van de eerder genoemde grote vorm (zie *A. congesta*). De twee vormen verschillen in het veld aanzienlijk en pas bij nadere beschouwing blijkt de grote overeenkomst. Verder veldonderzoek moet uitwijzen of een of beide vormen tot variëteitsniveau verheven kunnen worden.

Verspreiding *A. spiralis* ssp. *foliolosa*. (syn. *Astroloba smutsiana* nom. prov.).

Levende exemplaren gezien:

57SF00385, Herre 7869b, Ladismith, 1950 (BID); 57SF00404, Herre 7780, Calitzdorp, 1939 (BID); 57SF00409, idem, Herre 7780, als zaad ontvangen, 1954 (BID); 57SF00275, Herre 7780 A, Warmwaterberg, Kleine Karoo (BID); 57SF00405, Herre 7780 B, idem (BID); 10 km Z. van Laingsburg, 356/71B (NBG); Anysberg, Bayer 2684 (NBG); 57SF00281, verzameling mr. Otzen, Kaapstad, 1950 (BID); 57SF00401, Herre 100, idem (BID); 57SF00571, coll. Uitewaal s.n. (BID).

Literatuuropgaven vindplaatsen:

32-42 km Z. van Ladismith, aan de oude Barrydaleweg, Reinecke 3, 5, 62a, 62b; farm Rietvlei, aan de Laingsburg-Sevenweekspoortweg, Reinecke 49; Rooineck Pas, Reinecke 51; tussen Adamskraal en Ochterskraal, Reinecke 63.

Herbarium: Groen 104, 57SF0281 (WAG); Groen 109, 57SF0275 (WAG).

Botanische tuinen van de L.U., Postbus 8010, 6700 ED Wageningen

(wordt vervolgd)

Mammillaria candida

Bij het artikel van H. Rogozinski over *M. candida* in *Succulenta* 1987, pag. 91 en 107 is abusievelijk de literatuuropgave vergeten. Alsnog.

Literatuur:

BACKEBERG, C. (1961): Die Cactaceae V:3093, Gustav Fischer Verlag Jena.

BUXBAUM, F. (1951): Die Phylogenie der nordamerikanischen Echinocacteen, Österr. Bot. Zschr. 98 (1/2): 64-65.

BUXBAUM, F. (1951): Die Gattungen der Mammillaria-Stufe I: Sukkulentekunde, Jahrb. d. Schweiz. Kakt. Ges. IV, 3ff.

HUNT, D.R. (1971): Schumann and Buxbaum Reconciled, *Cact. Succ. J. Gt. Brit.* 33(3): 53-72.

HUNT, D.R. (1977): Schumann and Buxbaum Recompiled, *Cact. Succ. J. Gt. Brit.* 39(2): 37-40, (3): 71-74, (4): 97-100.

RIHA, J. en RIHA, J. (1975): The Genus *Mammilloidya* Buxbaum *Cact. Succ. J. Amer.* Vol XLVII: 195-197.

KRAINZ, (1961): Die Kakteen 15. II cviiib.

SHURLY, E. (1956): *Cact. Succ. J. Gr. Brit.*, 18(4): 124.

TIJDSCHRIFTEN

Hoya Nieuwsbrief nr. 5, februari 1987

Uitvoerig wordt ingegaan op *Dischidia pectenoides*, een van de soorten uit het geslacht met holle bladeren en een soort die thans regelmatig aangeboden wordt als kamerplant. De soorten *Kalanchoe* die epifytisch groeien worden opgesomd en cultuuraanwijzingen worden gegeven. In het derde artikel worden twee Hoya's nader beschouwd: *Hoya imperialis* en *H. parviflora*. Een volgend artikel behandelt de *Rhipsalis*-soorten van de Oude Wereld. Een begin wordt gemaakt met alle namen, die in de Index Kewensis staan vermeld in verband met Hoya.

L. Bercht

Gymnos jaargang 3, 1986

Dit tijdschrift is een uitgave van de Arbeitsgruppe Gymnocalycium. Het verschijnt twee keer per jaar en omvat tenminste 80 pagina's per jaargang (taal: Duits).

Nr. 1 F. Strigl schrijft over *Gymnocalycium*-hybriden. M. Heidtfeld stelt *G. spec.* 807 voor. Inhoudsstoffen van Gymno's is het thema van een artikel van B. Schutzius. L. Rennemann geeft een overzicht van de sedert 1980 verschenen nieuwbeschrijvingen. Met het verspreidingsgebied van de planten uit de series *Saglionis* en *Pflanziana* houdt D. Metzinger zich bezig. Van dezelfde auteur zijn een bijdrage over *G. spec.* P 212 en een artikel over de oppervlaktestructuur van de zaadschil. M. Brockmann bericht over een tocht langs Nederlandse en Belgische Gymnoliefhebbers.

Een literatuuroverzicht en vertalingen uit buitenlandse tijdschriften (J. Lambert, *G. multiflorum*; W. Rausch, nieuwbeschrijving *G. alboareolatum*; G. Herter, Observaties aan de bloei van een Uruguayaanse cactus) ronden dit nummer af.

Nr. 2. De weergave van de lezingen op de Eerste Europese Gymnocalyciumbijeenkomst te Düren (1986) is het hoofdthema van dit nummer. G. Hole geeft zijn indrukken van deze tweedaagse bijeenkomst. Van de lezingen zijn er drie afgedrukt: H. Till bericht over de identiteit van *G. multiflorum* en *G. monvillei*, M. Meregalli geeft een voorlopig overzicht van de taxonomie van de *Mazanense*-groep op basis van zaandonderzoeken en L. Bercht geeft een overzicht van de subserie *Mihanovichiana*.

D. Metzinger geeft een overzicht van in de literatuur verschenen REM-opnamen van Gymnozaden. B. Schütz geeft een verslag van de bijeenkomst van de Tsjechische Gymno-vrienden in Dobrichovice bij Brno. Uit buitenlandse tijdschriften zijn vertaald: I. Milt, roodbloeiende Gymno's en V. Kopecky, Knoll's vondsten in de Gran Chaco.

D. Metzinger/L. Bercht

Mitteilungsblatt des AfM jaargang 10, 1986

Nr. 5. H. Rogozinski is toe aan deel 5 van zijn reisverslag met betrekking tot *Mammillaria gasseriana*, wederom goed gedocumenteerd met fotowerk, waaronder REM-foto's van zaadmateriaal. O. Appenzeller vraagt de lezer wat onder *M. prolifera* var. *meinshausen* verstaan moet worden. Of *M. moelleriana* en *M. cowperae* nu al dan niet conspecific zijn, blijft de gemoederen bezig houden, aldus blijkt uit het artikel van M. Fiedler. De Mammillaria-fans worden weer verblijd met een nieuwbeschrijving! Het is *Mammillaria bambusiphila* alsmede de variëteit *parva*. De soort zou tot het gasterantha-complex horen. R. Pillar brengt de Lau-nummers welke betrekking hebben op Mammillaria's, echter in alfabetische volgorde met in deze aflevering de soorten beginnend met A t/m K.

Nr. 6. Deze uitgave opent met een verslag van H. Muller van zijn Mexicaanse reis aan deel 2 van een (vertaald uit JMS 1962) artikel over de problematiek rond de Mammillariataxonomie. O. Appenzeller publiceert een species nova, te weten *Mammillaria kleiniorum*, gevonden bij Iquilpán in de Mexicaanse staat Michoacán. Deze nieuwe soort zou zeer verwant zijn aan *M. jaliscana* en *M. zacatecasensis*. P. Ressel wijdt een artikel aan *M. coahuilensis*. De Lau-nummerlijst wordt vervolgd (soorten met de beginletters L-P).

Th. Neutelings

INHOUD

Gymnocalycium kieslingii versus G. alboareolatum - J. Lambert	146
Mesembryanthemaceae (LVI) - F. Nolte en A. de Graaf	152
Op bezoek bij... Jaap van Dulken - N. Uittenbroek	153
Parodia schuetziana - E. Piens	155
Het geslacht Matucana (X) - P. Bregman, A. Meerstadt, P. Melis en A.B. Pullen	158
Astroloba Uitew. (V) - L.E. Groen	162
Mammillaria candida	167
Tijdschriften - L. Bercht, D. Metzinger en Th. Neutelings	168